

รายการอ้างอิง

- กมล เกตุสิริ. เพลง-ดนตรี และการเล่นพื้นบ้านของชาวสุรินทร์. ม.ป.ป. (จัดสำเนา).
- กมล รอดคล้าย. การวิเคราะห์การจัดการประถมศึกษาของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนใน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- กรกฎ หลีกเพชร. คำสัมภาษณ์ "ครูอาคม สายาคม". ใน 26 ตุลาคม 2520 อาคม สายาคม
ที่ระลึกครบห้ารอบ. หน้า 7-16. กรุงเทพมหานคร: ไทยสังฆภัณฑ์การพิมพ์, 2520.
- กรี วรเศวริน. สัมภาษณ์. 15 กุมภาพันธ์ 2539.
- โกวิท ประวาลพฤกษ์. ส.ค.ส. 2540. ม.ป.ท., 2540.
- โกวิท วรพิพัฒน์. สารปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ใน 60 ปีวิทยาลัยนาฏศิลป์. หน้า 14.
กรุงเทพมหานคร: ประบรมวงศ์พรินท์ติ้ง, 2537.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520.
ม.ป.ท., 2519.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529). ม.ป.ท., 2524.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534). ม.ป.ท., 2529.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539). ม.ป.ท., 2534.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539). ม.ป.ท., 2534.
- _____. วิสัยทัศน์เศรษฐกิจและสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. กรอบและทิศทางแผนวัฒนธรรมแห่งชาติ
(พ.ศ. 2535-2539). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.
- _____. การศึกษากับการสืบทอดและเสริมสร้างวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.

- ____. การรณรงค์วัฒนธรรมไทย พ.ศ. 2537-2540. ม.ป.ท., 2537.
 - ____. งานวัฒนธรรมแห่งชาติ. (กองนโยบายและแผนวัฒนธรรมรายงานเสนอรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายปราโมทย์ สุขุม) พ.ศ. 2536).
 - ____. ประเทศไทยกับทศวรรษโลกเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, 2533.
 - ____. แผนแม่บทโครงการสืบสานวัฒนธรรมไทย พ.ศ.2538-2540. กรุงเทพมหานคร: นีลนาราการพิมพ์, 2537.
 - ____. แผนแม่บทปรีดรงค์วัฒนธรรมไทย พ.ศ. 2537. กรุงเทพมหานคร: นีลนาราการพิมพ์, 2537.
 - ____. แผนวัฒนธรรมแห่งชาติ. ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, 2539.
 - ____. ผู้ความเข้าใจวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, 2533.
 - ____. ไหว้ครูคนศรีไทย. กรุงเทพมหานคร: นีลนาราการพิมพ์, 2537.
 - ____. เอกสารประกอบการให้ความรู้ทางวัฒนธรรมแก่ผู้เดินทางไปต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, 2535.
- คึกฤทธิ์ ปราโมท, หม่อมราชวงศ์. การศึกษากับการสืบทอดและการเสริมสร้างวัฒนธรรม. วัฒนธรรมไทย. 17 (มกราคม-กุมภาพันธ์): 3-15.
- จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. กรมศิลปากร. เอกสารรัชกาลที่ 6 ศ.2/5 เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ทูลเกล้าถวายความเห็นของกระทรวงต่าง ๆ เรื่อง การออกพระราชบัญญัติประถมศึกษา 19 สิงหาคม 2464.
- ____. ศธ. 0701.1.1/8 เรื่อง พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงธรรมการ พุทธศักราช 2476.
 - ____. ศธ. 0701.31/2[93-94] บันทึกของหลวงวิจิตรวาทการ ถึงพระสาร์สาสน์ประพันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2477.
 - ____. ศธ. 0701.31/2[95-97] หนังสือของหลวงวิจิตรวาทการถึงคุณหลวงประดิษฐมนูธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2477.

- ____. ศธ. 0701.31/2[44-50] บันทึกโครงการย่อเรื่อง ตั้งโรงเรียน "นาฏดุริยางคศาสตร์" ของกรมศิลปากร.
- ____. ศธ. 0701.31/2[55-64] เรื่อง ระเบียบการของโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์.
- ____. ศธ. 0701.31/4[64] หนังสือของหลวงวิจิตรวาทการ กราบทูลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ลงวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2478.
- ____. ศธ. 0701.31/4[65] เรื่อง ลอกและพิมพ์แบบตราโรงเรียนศิลปากรเสร็จแล้ว เสนอเพื่อขออนุญาตกระทรวงธรรมการใช้เป็นตราโรงเรียนต่อไป ลงวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2478.
- ____. ศธ. 0701.31/4[66] เรื่อง ประทานความเห็นเรื่องการจัดทำตราโรงเรียนศิลปากร ลงวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2478.
- ____. ศธ. 0701.31/4[67] หนังสือของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ถึงหลวงวิจิตรวาทการ ลงวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2478.
- ____. ศธ. 0701.31/4[75-76] หนังสือของหลวงวิจิตรวาทการ กราบทูลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ลงวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2478.
- ____. ศธ. 0701.31/4[79-80] หนังสือของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ถึงหลวงวิจิตรวาทการ ลงวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2478.
- ____. ศธ. 0701.31/4[89] หนังสือของหลวงวิจิตรวาทการกราบทูลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ลงวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2478.
- ____. ศธ. 0701.31/4[110-112] เรื่อง ระเบียบการย่อของโรงเรียนศิลปากร.
- ____. ศธ. 0701.31/4[114-117] หนังสือของหลวงวิจิตรวาทการกราบทูล พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ลงวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2477.
- ____. ศธ. 0701.31/4[121] เรื่อง บันทึกย่อโครงการโรงเรียนศิลปากร (Ecole des Beaux Arts).
- ____. ศธ. 0701.31/4[127] หนังสือกรมศิลปากรรายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ ที่ ศ.ณ.143/2477 ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2477.
- ____. ศธ. 0701.31/6 เรื่อง โรงเรียนศิลปากร. และการสอบไล่ประโยคมัธยมวิสามัญ.

- ____. ศธ. 0701.31/12[68] เรื่อง ฐานะของโรงเรียนศิลปากร.
- ____. ศธ. 0701.31/12[79] รายงานอธิบดีกรมศิลปากรในการนำกฎระเบียบบังคับที่ปฏิบัติอยู่เวลานี้.
- ____. ศธ. 0701.31/19 เรื่อง รายงานของโรงเรียนศิลปากร (พ.ศ. 2480-2482).
- ____. ศธ. 0701.31/19[76] เรื่อง บันทึกเรื่องหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนศิลปากร.
- ____. ศธ. 0701.31/37[36-67] เรื่อง ร่างระเบียบการโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์.
- ____. ศธ. 0701.36/72 เรื่อง ขอตังอัตราใหม่ปีงบประมาณ 2512.
- ____. ศธ. 0701.37/6 เรื่อง หลักสูตรและวิถฐานะของโรงเรียนนาฏศิลป์
(พ.ศ. 2490-2499).
- ____. ศธ. 0701.37/7[18] เรื่อง ระเบียบการแต่งศิลปนิพนธ์.
- ____. ศธ. 0701.37/19 เรื่อง บันทึกเรื่องหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนศิลปากร
24 สิงหาคม 2480.
- ____. ศธ. 0701.37/46[1-2] เรื่อง หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนาฏศิลป์ กรมศิลปากร.
- ____. ศธ. 0701.37/56 เรื่อง บัญชีการแบ่งอัตรากรของกรมศิลปากร พ.ศ. 2503
- ____. ศธ. 0701.37/57[12-22] เรื่อง ผลงานของโรงเรียนนาฏศิลป์ ในระหว่างวันที่
1 เมษายน 2502 - 31 มีนาคม 2503.
- ____. ศธ. 0701.37/58[22] เรื่อง หลักสูตรย่อ นาฏศิลป์ชั้นต้น ชั้นกลางและชั้นสูง ของ
โรงเรียนนาฏศิลป์ กรมศิลปากร.
- ____. ศธ. 0701.37/58[18] เรื่อง กระทรวงกลาโหมขอทราบหลักสูตรการศึกษาของวิทยาลัย
ในสาขาวิชาต่าง ๆ และรายชื่อนักศึกษาหรือนิสิตที่เรียนตามหลักสูตรของวิทยาลัยที่มี
มาตรฐานชั้นปริญญา อนุปริญญา หรือเทียบเท่า.
- ____. ศธ. 0701.37/91[6] ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ยกฐานะโรงเรียน
นาฏศิลป์เป็นวิทยาลัยนาฏศิลป์.
- ____. ศธ. 0701.37/94 เรื่อง ขอให้สถานที่บ้านอดีตรัฐมนตรีประยูร ภมรมนตรี เป็น
วิทยาลัยนาฏศิลป์ส่วนหนึ่ง (18 มิถุนายน 2518)
- ____. ศธ. 0701.37/97 เรื่อง หลักสูตรวิชาสามัญและวิชาการศึกษาโรงเรียนนาฏศิลป์
กรมศิลปากร

- ____. ศธ. 0701.37/97[3-6] เรื่อง โรงเรียนนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ประวัติและความ
มุ่งหมาย.
- ____. ศธ. 0701.40/2[2] เรื่อง ขอให้ปรับปรุงข้าราชการที่มีเงินเดือนน้อย พ.ศ. 2488.
- ____. ศธ. 0701.40[104-124] เรื่อง รายงานข้าราชการ กระทรวงวังที่โอนมากรมศิลปากร
- ____. ศธ. 0701.48/2 เรื่อง แลกเปลี่ยนแก้ข่าวหนังสือพิมพ์ (พ.ศ.2477-2479).
- จักรกรรณ จิตรพงศ์, หม่อมราชวงศ์. บรรณาธิการ. ไทวีครุคนครีไทย. กรุงเทพมหานคร:
นิลนารากการพิมพ์, 2537. (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จัดพิมพ์เนื่องใน
การจัดสัมมนาคนตรีไทย-กัมพูชา).
- จำเรียง พุทประดับ. สัมภาษณ์. 24 มกราคม 2539.
- จินตนา บศสุนทร. รายงานการสัมมนาเรื่องนันททัศนะของการพัฒนารูปแบบนาฏศิลป์ วันที่ 15
มีนาคม 2534. ใน นาฏศิลป์ไทย. หน้า 98-101. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.
- จินตนา สายทองคำ. การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักศึกษา
วิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- จิรัส อัจฉรงค์. สัมภาษณ์. 15 กุมภาพันธ์ 2539.
- จิราพร ธวัชวิเชียร. การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การวิจัยนโยบายการศึกษา. วารสารครุศาสตร์. 19 (กรกฎาคม -
ธันวาคม 2533).
- เจตนา นาควัชระ. สรุปผลการสัมมนา. ใน รายงานผลการสัมมนาเรื่องการศึกษาสถานภาพ
การวิจัยสาขาศิลปะการแสดงในประเทศไทย: คนตรีและนาฏศิลป์ไทย. หน้า 45-48.
(คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการวิจัย
แห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสจัดสัมมนา
วันที่ 27-29 มกราคม 2538).
- เจนดุริยางค์, พระ. บันทึกความประจําของพระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยะกร) ชีวิตประวัติของ
ข้าพเจ้า. ใน 110 ปี ศาสตราจารย์พระเจนดุริยางค์ ผู้วางรากฐานคนตรีสากล
ของไทย. หน้า 31. กรุงเทพมหานคร: เอรಾವังการพิมพ์, 2536.

ฉัตร สุนทรายน. โรงเรียนพรานหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์. มานวสาร 7(มกราคม 2527):
25-28.

เฉลียว พันธุ์ลีดา. หลวงวิจิตรวาทการและงานด้านประวัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์เฟื่องอักษร, 2520.

ชนิดา รัชพลเมือง. แปลและเรียบเรียง. เป้าหมายการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
อมรินทร์การพิมพ์, 2529. (คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา สหประชาชาติ,
สำนักเลขาธิการ จัดพิมพ์)

_____. พัฒนศึกษา: ศาสตร์และแนวคิด. วารสารการศึกษาแห่งชาติ 4 (มิถุนายน-
กรกฎาคม 2526): 60-71.

ชมนาด ไสภณ. พัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพนาฏศิลป์ไทยในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ชไมพร พุทธิรัตน์. ความต้องการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์: ที่คณะของครุภาษา
อังกฤษ ผู้เรียน ศิษย์เก่า และเจ้าของกิจการ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ชลหมู่ ชลานุเคราะห์. พระเจนดุริยางค์-ผู้วางรากฐานทางดนตรีสากลของไทย. ใน
110 ปี ศาสตราจารย์พระเจนดุริยางค์ ผู้วางรากฐานดนตรีสากลของไทย.
หน้า 88-93. กรุงเทพมหานคร: เอราวิณการพิมพ์, 2536.

ช่วย สุกนธมิต. สัมภาษณ์. 9 มกราคม 2538.

ชาญชัย ขอบธรรมสกุล. การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพโปรแกรมพลศึกษาสำหรับโรงเรียน
มัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ชานาญนิตีเกษตร์, หลวง. ของหลวงชานาญนิตีเกษตร์ หัวหน้าสำนักงานโฆษณาการ. ใน
ที่ระลึกการเปิดโรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์ วันพุธที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2481.
หน้า 43. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2481.

ชานาญบุษยศิลป์, หลวง. ของ นายพันเอก หลวงชานาญบุษยศิลป์ รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงเศรษฐการ. ใน ที่ระลึกการเปิดโรงเรียนศิลปากร แผนกนาฏดุริยางค์
วันพุธที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2481. หน้า 65-67. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์,
2481.

- ฉรงค์ชัย ปิฎกวัชรต์. การวิเคราะห์ทางม้องเพลงสาธูการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.
- ฉรุทธิ สุทธิจิตต์. จิตวิทยาการสอนคนครี. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: หน่วยเอกสาร
การสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ดวงพร ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม. ยุทธวิธีบริหารงานวัฒนธรรม. วารสารวัฒนธรรมไทย
31 (ธันวาคม 2536): 58-61.
- คำรง วงศ์อุปราช และสุรพล วิรุฬห์รักษ์. รายงานการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การวิจัย
ค่านิยมมนุษยศาสตร์และศิลปะ ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 22-24 สิงหาคม 2523.
ม.ป.ป. (อัสตานา).
- คำรงค์ ฐานดี. สังคมวิทยาว่าด้วยการอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532.
- ดิเรก ชัยนาม. ของนายดิเรก ชัยนาม เลขาธิการคณะรัฐมนตรี. ใน ที่ระลึกการเปิด
โรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์ วันพุธที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2481. หน้า 32-33.
พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2481.
- ถนอม นพวรรณ. พระบวรราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
พระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จันทน์, 2538.
- ทรวง ปรากฏโพธิ์อ่อน. สัมภาษณ์. 15 มกราคม 2539.
- ท้วม ประสิทธิ์กุล. อนุสรณ์แด่ นายพล ประสิทธิ์กุล. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองการพิมพ์, 2517.
(อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายพล ประสิทธิ์กุล ณ วัดเทพศิรินทราวาส
วันพุธที่ 17 กรกฎาคม 2517).
- ทัศนีย์ วงศ์ปิ่น. การวิเคราะห์ลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณครูมัลลีย์ (หมิ่น) คงประภัสร์ 19 กุมภาพันธ์ 2515
วัดเทพศิรินทราวาส. ธนบุรี: โรงพิมพ์จักรานุกุลการพิมพ์, 2515.
- เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา, วิทยาลัย. คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์. หลักสูตรระดับปริญญาตรี
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 1 พุทธศักราช 2529 วิชาเอก

- ศิลปะไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2531.
- เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. พระราโชวาท สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากร ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศิลปากร วันจันทร์ที่ 25 กรกฎาคม 2537. ใน ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ปีพุทธศักราช 2537. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง, 2538.
- (สำนักพระราชเลขานุการการจัดพิมพ์).
- _____. พระราชดำรัสในพิธีเปิดปีแห่งการรณรงค์เพื่อส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมไทย ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย วันศุกร์ที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2537.
- ใน แผนแม่บทโครงการสืบสานวัฒนธรรมไทย พ.ศ.2538-2540. กรุงเทพมหานคร: นีลนาราการพิมพ์, 2537.
- _____. พระราชทานสัมภาษณ์. 21 กรกฎาคม 2538.
- เทพเวที, พระ. (ประยุทธ์ ปยุตโต). ปาฐกถาพิเศษ 100 ปี พระยาอนุนานราชชน วัฒนธรรมกับการพัฒนา. ใน วัฒนธรรมไทย สู่ยุคเป็นผู้นำและ เป็นผู้ให้. พิมพ์ครั้งที่ 4 หน้า 83-130. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2538. (จัดพิมพ์โดย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ).
- เทวินทร์ เอื้อณมี. การพัฒนาแบบเรียนทางศิลปศึกษา เรื่องการ เรียนรู้คุณค่าทางศิลปะสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ไทยคดีศึกษา, สถาบัน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. นาฏศิลป์ไทย เถลิงพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ 3 รอบ, 2534.
- _____. รายงานการสัมมนานาฏศิลป์และดนตรีไทย ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 23-25 พฤศจิกายน 2513. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญวิทย์, 2522.
- ธงชัย สันติวงศ์. กลยุทธ์การจัดการ. กรุงเทพมหานคร: รุ่งแสงการพิมพ์, 2533.
- ธนาคารกสิกรไทย. การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์: สู่ความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติ ในศตวรรษหน้า. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารกสิกรไทย, 2539. (พิมพ์เนื่องในการประชุมสัมมนาวิชาการศึกษา).

ธนาภรณ์ ต้นเจริญ. การพัฒนารูปแบบขบวนแนว เมาคอคอนกรีต เพื่อเพิ่มความสามารถทางคนครีใน
การทำอิมโพรไวเซชัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ธนิศ อยู่โพธิ์. ความพยายามอันล้มเหลวในการนำนาฏศิลป์ไปสหรัฐอเมริกา. พระนคร:
ศิวพร, 2503. (พิมพ์เป็นที่ระลึกวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2503).

_____. คำนำและบทความบางเรื่องของธนิศ อยู่โพธิ์ อธิบดีกรมศิลปากร. พระนคร:
ศิวพร, 2510. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในศุภวารดิถีครบ 60 ปี ของผู้เขียน 20 ตุลาคม
2510).

_____. ชีวีต-เด็กวัด. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2536.

_____. คำละครในเรื่องพระอภัยมณี. พระนคร: ศิวพร, 2502. (พิมพ์เป็นที่ระลึก
วันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2502).

_____. คำานาโขนหลวง. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายเจริญ เวชเกษม
20 พฤษภาคม 2534.

_____. เมื่อโขนคืนชีพ ศิลปินมลาย. ใน บทโขน. พระนคร: ศิวพร, 2507.
(ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพหมื่นสมุหพิมาณ หรือหลวงวิลาศวงงาม
(หว่า อินทรนฤ) ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2507).

_____. ละคอนและโขนหลวงในรัชกาลที่ 6 ที่ 7. ใน ศิลปะละคอนหรือคู่มือนาฏศิลป์
ไทย. หน้า 81-88. กรุงเทพมหานคร: ศิวพร, 2516. (พระเจ้าวรวงศ์เธอ
พระองค์เจ้าเฉลิมพลทิฆัมพร โปรดให้พิมพ์ในงานฉลองพระชนมายุ 5 รอบ
ณ วันที่ 29 เมษายน พ.ศ.2516).

_____. วัฒนธรรมทางละครไทย. ศิลปากร. 16(2515): 47 (บรรยาย ณ ห้องประชุม
เอยูเอ วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2514).

_____. ศิลปะการละคอนหรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ: ศิวพร, 2516.

_____. ศิลปินผู้สร้างฐานะด้วยศิลปะ. ใน ที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพคุณครูมัลลี
(หมั่น) คงประภักดิ์. หน้า 33-39. กรุงเทพมหานคร: จักรานุกุลการพิมพ์, 2515.
(ธีรยุทธ บวงสวี จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพคุณครูมัลลี (หมั่น)
คงประภักดิ์ 19 กุมภาพันธ์ 2515 ณ วัดเทพศิรินทราวาส)

- ชนิด อยู่โพธิ์. สัมภาษณ์. 23 มกราคม 2539.
- ธรรมปิฎก, พระ. (ป.อ. ปยุตฺโต). สืบสานวัฒนธรรมไทยบนฐานแห่งการศึกษาที่แท้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมนิกร, 2537.
- นงเยาว์ กาญจนจारी. การวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และศิลปะ: ทักษะของนักวิชาการไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- นพดล เจนอักษร. การใช้อำนาจในการบริหารของผู้บริหารทางการศึกษาไทย: กรณีศึกษาเชิงคุณภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นโท ภาคบริหารทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- นภาพรณี หะวานนท์. การศึกษาความคิดและทักษะของคนจากการจัดกลุ่มสนทนา. ข่าวสารวิจัยการศึกษา. 15 (เมษายน-พฤษภาคม 2538): 15-20.
- _____. Focus Group Interview. เอกสารถอดคำบรรยาย กุมภาพันธ์ 2538 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นราธิปพงศ์ประพันธ์, พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่น. วิทยาวารสารธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แพรวพิทยา, 2514.
- นัฐพงศ์ ไสวดีตร. บทบาทและสถานภาพของ เพลงกระโห้ครูในวัฒนธรรมดนตรีไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นโท (แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537.
- นิตม มุสิกคามะ. การบริหารและจัดการศิลปวัฒนธรรมในภูมิภาค. ศิลปากร 6(2536):6-12.
- นิตยา จามรมาน. สัมภาษณ์. 24 มกราคม 2539.
- น็อน สนิทวงศ์. บรรณาธิการ. นาฏศิลป์และดนตรีไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522. (สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดพิมพ์เนื่องในการสัมมนาสาขานาฏศิลป์และดนตรีไทย วันที่ 23-25 มิถุนายน พ.ศ. 2515).
- เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. ศิลปินแห่งชาติคือใคร. วารสารวัฒนธรรมไทย 25 (กุมภาพันธ์ 2529): 76-77.
- บรรจง ชลวิโรจน์. อิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกที่มีต่อการประพันธ์ทำนองเพลงของสยาม กาญจนผลิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นโท (แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

- บุญช่วย ไว้วีตร. การวิเคราะห์เพลงแขกมอญบางขุนพรหม: เนื้อทำนองเพลงและบทบาททางสังคม
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
- บุญเลิศ กลางใจ. การวิเคราะห์ความมีประสิทธิผลของภาควิชาในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์
ปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- โบราณคดี, กอง. กรมศิลปากร. รายงานการขุดค้นและขุดแต่ง เมืองคงละคร อำเภอมือง
จังหวัดนครนายก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมพันธ์, 2536.
- ประทีน พวงสาส์. หลักนาฏศิลป์. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยมิตรการพิมพ์, 2514.
- ประภาศรี สีหอำไพ. พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ประเวศ วะสี. บุทธศาสตร์ทางปัญญาแห่งชาติ. ส่วนหนึ่งของปาฐกถาหน้าในการประชุมประจำปี
ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย 19 พฤศจิกายน 2537.
- ประสิทธิ์ ถาวร. สัมภาษณ์. 26 มีนาคม 2539.
- ประสิทธิ์ นาคปทุมสวัสดิ์. ปรัชญาการอาชีวศึกษา. วิจัยสมเทศ. 3 (กรกฎาคม 2526).
- ประเสริฐ จิยานุกุล. การวิเคราะห์วัฒนธรรมองค์การในการบริหารสถาบันวิทยาลัยครู
นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2535.
- ปราณี สาราวงศ์. สัมภาษณ์. 25 มกราคม 2539.
- ปรีติดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล. เบิกโรง. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์, 2534.
(สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดพิมพ์).
- ปรุงศรี วัลลิโภดม. วารณคดีสโมสร. สารานุกรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว.
2 (2534): 1-59.
- ปัญญา นิตยสุวรรณ. มন্ত্রী ตราโมท "ศิลปินแห่งชาติ" สาขาดนตรีไทย. วารสารวัฒนธรรมไทย
25 (กุมภาพันธ์ 2529): 46-60.
- ปัญญา รุ่งเรือง. การศึกษานวความคิดในการสอนเพื่อพัฒนาคนครีไทยของผู้สอนคนครีไทยใน
ระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2532.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. โรงละครและการแสดงละคร. สารานุกรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎ
เกล้าเจ้าอยู่หัว. 2 (2524): 543-561.

ป๊อบ คงลายทอง. เพลงปี่ฉลุฉาบ: การวิเคราะห์ทางดนตรีวิทยาและภาพสะท้อนแห่งความงาม.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี) มหาวิทยาลัยมหิดล,
2538.

ผ่องพันธุ์ มณีรัตน์. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.

พงษ์พันธ์ มั่นธรรม. พระผู้ทรงเป็นเลิศในศิลปะทั้งปวง. วารสารวัฒนธรรมไทย
25 (กุมภาพันธ์ 2529): 21-26.

พรศิริ ถนอมกุล. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัด
กองศิลปศึกษา กรมศิลปากร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมศิลปากร. ราชกิจจานุเบกษา 112 (14 สิงหาคม 2538):
15.

พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การนาฏดุริยางคศิลป์. ราชกิจจานุเบกษา 71 (2 กุมภาพันธ์ 2497):
74-84.

พหลพลพยุหเสนา, คุณหญิง. ของคุณหญิงพหลพลพยุหเสนา. ใน ที่ระลึกการเปิดโรงเรียน
ศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์ วันพุธที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2481. หน้า 31. พระนคร:
โรงพิมพ์พระจันทร์, 2481.

พหลพลพยุหเสนา, พระยา. ของ นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา. ใน ที่ระลึกการเปิด
โรงเรียนศิลปากรแผนกดุริยางค์ วันพุธที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2481. หน้า 14.
พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2481.

พินิจ เปี่ยมชชาติ. สัมภาษณ์. 24 มกราคม 2540.

พีระชัย ลีสมบูรณ์ผล. ดนตรีของคนคาบออคในประเทศไทย: การเรียนรู้และการประกอบอาชีพ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536.

พูนพิศ อมาตยกุล. ดนตรีวิจิตร. ใน ความรู้เรื่องดนตรีไทยเพื่อความรื่นรมย์. หน้า 164-165.
กรุงเทพมหานคร: สยามสมัย, 2529.

เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์. การพัฒนารูปแบบพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาครู.

วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ไพฑูรย์ เข้มแข็ง. จารึกการฝึกหัดและการแสดงโขนของคิ้วพระราม. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต ภาควิชานาฏศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

และอนุปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยศิลปากร วันพุธที่ 12 ตุลาคม 2509. ใน

กระแสพระราชดำรัส พระบรมราโชวาท พระราชหัตถ์เลขา. หน้า 394.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นครหลวง, 2517.

มนตรี ตราโมท. โรงเรียนพรานหลวง-โรงเรียนเก่าของข้าพเจ้า. มานวสาร. (10 ธันวาคม

2530): 66-67.

_____. สัมภาษณ์. 4 กันยายน 2537.

มาลินี งามวงศ์วาน. ละครแก๊บนที่ศาลหลักเมืองกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชานาฏศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ยอดสุวรรณ พงศ์สุวรรณ. บันทึกความทรงจำของยอดสุวรรณ พงศ์สุวรรณ 17 พฤศจิกายน 2529.

ใน ที่ระลึกสมาคมศิษย์นาฏศิลป์ ศิลปากร (พ.ศ. 2528-2529). หน้า 53.

กรุงเทพมหานคร: รัชศิลป์, 2529.

โยธิน แสงดี. การสนทนากลุ่ม. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย. 2 (กันยายน-ธันวาคม 2530):

12-37.

รชิต แม้นมาลัย. กลองหลวงล้านนา: ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตและชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์

ปริญญามหาบัณฑิต (แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537.

ระลึก ธานี. นโยบายการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของไทยภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง

(พ.ศ. 2475-2503). วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประสานมิตร, 2522.

รัตวี บลปราโมทย์ สัมภาษณ์. 17 มกราคม 2540.

รามพ โพธิเวส. สัมภาษณ์. 4 มีนาคม 2539.

ราไพพรรณ กฤษณพันธุ์. การศึกษาแนวคิดและการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของผู้ว่าราชการ

- กรุงเทพมหานคร 2515-2536. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทภาควิชาประถมศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ลัดดา ต้านวิริยะกุล. การพัฒนาควมั่งมีรวมของประสิทธิภาพการมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- วชิระ น้ำเพชร. การประเมินโครงการประชุมสัมมนาผู้แทนศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมเพื่อ
การจัดตั้งชมรมส่งเสริมกิจกรรมการเล่นคนครีโอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทภาควิชา
ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- วรชาติ มีชูบท. พระมณูนามคังโลกรัฐจัก. โครงการค้นคว้าและรวบรวม เรื่องราวเกี่ยวกับ
วชิราวชิวิทยาลัย. หน้า 12-14. (ม.ป.ท., 2529). (อัคราเสนา)
- วรรณไวทยากร วรรณ, หม่อมเจ้า. ของหม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรรณ. ใน ที่ระลึก
การเปิดโรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์ วันพุธที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2481.
หน้า 61-62. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2481.
- วราภรณ์ รุจีเพ็ชร. สัมภาษณ์. 10 กุมภาพันธ์ 2540.
- วันชัย ศิริชนะ. การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับสถาบัน
อุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทภาควิชาเอกศึกษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- วัลย์วิภา บุรุษรัตนพันธุ์. บรรณาธิการ. ปัญหาการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย: นาฏศิลป์ไทย
กับการสอนและหลักสูตรของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ. ใน นาฏศิลป์ไทย. หน้า 62-78.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536. (สถาบันไทยคดีศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดพิมพ์เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ 3 รอบ และสืบเนื่อง
การจัดสัมมนาสาธิตนาฏศิลป์ไทย 14-15 มีนาคม 2534).
- วาสิษฐ์ จรรย์ยานนท์. การเสนอผลการประชุมกลุ่มที่ 1 คนตรี. ใน รายงานผลการสัมมนา
เรื่องการศึกษาสถานภาพการวิจัย สาขาศิลปะการแสดงในประเทศไทย. หน้า 34-35.
ม.ป.ท., 2538. (คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา ร่วมกับ สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จัดพิมพ์เนื่องใน
โอกาสจัดสัมมนา วันที่ 27-29 มกราคม 2538).

- วิจิตรวาทการ, หลวง. ความยากลำบากสำหรับงานใหม่เป็นอาชีพศิลปากร. ใน อธิบดี
คนแรกของกรมศิลปากร หลวงวิจิตรวาทการ. หน้า 55-64. กรุงเทพมหานคร:
จงเจริญการพิมพ์, 2535.
- _____. นาฏศิลป์. ใน นาฏศิลป์. หน้า 1-46. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2506.
(พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในการสถาปนาอาชีพ นางสงวน เขยปทุม ฅ เมรุวัดพระพิเรนทร์
วันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ.2506).
- _____. รายงานของอธิบดีกรมศิลปากร เปรียบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ. ใน
ที่ระลึกการ เปิดโรงเรียนศิลปากร แผนกนาฏดุริยางค์ วันพุธที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2481.
หน้า 2-9. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2481.
- _____. ลัทธิชุกชาติ. หนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพ ม.ล.ชุกชาติ กาญจ ฅ เมรุ
วัดเทพศิรินทราวาส 16 ธันวาคม 2512. หน้า 1. ธนบุรี: ไทยพัฒนาการพิมพ์,
2512.
- วิชาการ, กรม. แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ระยะที่ 7 (พ.ศ.2535-
2539) ของกรมวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.
- _____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ทุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.
- _____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ทุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.
- วิทยาลัยนาฏศิลป์. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง วิทยาลัยนาฏศิลป์ในทศวรรษ
หน้า. 17-18 พฤษภาคม 2537. (อัดสำเนา).
- เวช มงคล. การพัฒนาเครื่องมือตรวจวินิจฉัยปัญหาสำหรับการพัฒนาองค์การในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต ภาควิชาบริหารการ
ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ศรีพิไล ทองพรม. การศึกษารายการดนตรีไทยทางวิทยุกระจายเสียง. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต (แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

ศรีเวียง ไทจิละสุนทร. เพลงเถา: ศึกษาวิเคราะห์บทร้อง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
(แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

ศิริ พุทธมาศ. แนวความคิดทางด้านการเมืองและการศึกษากับบทบาททางการศึกษาของ เจ้าพระยา
ธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชา
ประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ศิลปากร, กรม. การจัดการศึกษาศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และช่างศิลป์. กรุงเทพ
มหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.

____. การจัดการศึกษาศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และช่างศิลป์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538.

____. การศึกษาและประเพณีไหว้ครูของโรงเรียนนาฏศิลป์ กรมศิลปากร. พระนคร:
กรมศิลปากร, 2505.

____. โขน คอนเสิร์ตวิทยุจำบัง. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2492. (สุจิตร์)

____. งานของกรมศิลปากร. อธิบดีกรมศิลปากรเรียบเรียง. พระนคร: โรงพิมพ์ท่าพระจันทร์,
2478. กรมศิลปากรพิมพ์แจกแก่พระภิกษุและสามเณรในเทศกาลเข้าพรรษา พ.ศ.2478.

____. คุริยางค์พยานศิลป์. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2535. กรมศิลปากรจัดพิมพ์ใน
โอกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรง
เป็นประธานในพิธีเปิดนิทรรศการพิเศษ เนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย ณ พระที่นั่ง
อิสราวินิจฉัย พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร วันที่ 7 เมษายน 2535.

____. ตำนานละคอนเรื่องอิเหนา. อิเหนา. หน้า 15-23. พระนคร: อักษรเจริญทัศน์,
2490. (สุจิตร์ละคร)

____. กองศิลปศึกษา. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 7.
(พ.ศ.2535-2539). ม.ป.ท., 2534.

____. แผนปฏิบัติการแบ่งส่วนราชการของกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2538.
สารกรมศิลปากร. 9(มกราคม 2539): 18.

____. แผนแม่บทการศึกษาอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ส่วนของกรมศิลปากรความพัฒนา
การศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539): 2535.

____. พิธีไหว้ครูดารา ครอบโขน ละคอน พร้อมคัมภีร์ค่านานและคัมภีร์ค่านานไหว้ครูละคอนชาครี.
พระนคร: ม.ป.ท., 2502.

- ____. บ่อเรื่องและลำดับการแสดง. อีเหเนา. หน้า 25-33. พระนคร: อักษรเจริญทัศน์, 2490. (สุจิตร์ละคร)
- ____. ราชธานีราช คอนสมีงพระรามอาสา. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2495. (สุจิตร์ละครคอน).
- ____. ละคร เรื่อง ไกรทอง พระนิพนธ์ของเสด็จในกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2492.
- ____. หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นต้น หุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.
- ____. หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง หุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.
- ____. หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง หุทธศักราช 2527. กรุงเทพมหานคร: ประชาชน, 2537.
- ____. อีเหเนา. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2490. (สุจิตร์ละครคอน)
- ____. อดรูก. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2491. (สุจิตร์การแสดงละครคอนดึกดำบรรพ์).
ศึกษาธิการ, กระทรวง. นโยบายและจุดเน้นในการพัฒนาการศึกษา การศาสนา และ
การพัฒนาธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2538.
- ____. 100 ปี กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, 2535.
- ____. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529). ม.ป.ท., 2524.
- ____. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534). ม.ป.ท., 2529.
- ____. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539). ม.ป.ท., 2535.
- ____. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม. กรุงเทพมหานคร: แผนกช่างพิมพ์
วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร, 2535.

- ศุภชลาศัย, หลวง. ของ นายนาวาเอก หลวงศุภชลาศัย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
เกษตรธิการ. ใน ที่ระลึกการ เปิดโรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์ วันพุธที่
1 มิถุนายน พ.ศ.2481. หน้า 18. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2481.
- ศุภชัย จันทรสุวรรณ. การวิเคราะห์แนวพระราชดำริและบทบาทของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัวในการส่งเสริมการศึกษาด้านนาฏศิลป์ละคร: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียน
พรวนหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทอักษรศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2538.
- สถาพร สันทอง. สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2539.
- เสฐียรโกเศศ (พระยาอนุมานราชธน). การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณศิลป์. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, 2533.
- _____. ดุริยางคศิลป์. อีเนนา. หน้า 3-10. พระนคร : อักษรเจริญทัศน์, 2490.
(สุจิตร์ละคร)
- สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับปรับปรุง ประจำปี 2512.
- _____. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2510-2514). ม.ป.ท., 2509.
- _____. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2515-2519). ม.ป.ท., 2514.
- สมคิด โชติภาณิชย์. หนทางข้างหน้าของกรมศิลปากร. มติชนรายวัน (27 มีนาคม พ.ศ.
2538).
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. วรรณคดีการละคร. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต, 2527.
- สมภพ เพ็ญจันทร์. บทบาทในการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปกรรมพื้นบ้านของอาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์
วิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทอักษรศาสตรบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2534.
- สมาน อัสวภูมि. การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สวภา เวชสุรักษ์. มโนห์ราบุษายัญ: การประยุกต์ทำรำชุดมโนห์ราบุษายัญ จากทำรำชุด
ครุสาแบบหลา. ปริญญาโทอักษรศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- สันตัก สาริบุตร. ความมุ่งหมายของการอาชีวศึกษาด้านการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และ

- นักศึกษา วิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย, 2536.
- สัมพันธ์ ทองสมัคร. สารจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. ใน 60 ปีวิทยาลัยนาฏศิลป์.
หน้า 13. กรุงเทพมหานคร: ประจักษ์ศิลปาคม, 2537.
- สัมพันธ์ พันธุ์มณี. สัมภาษณ์. 29 มีนาคม 2539.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางในการรักษา ส่งเสริม และ
พัฒนาวัฒนธรรม หุทธศักราช 2509.
- สิปปนนท์ เกตุทัต. เสริมสร้างสมรรถนะไทยในประชาคมโลก ก้าวมันทันโลก. การศึกษา
ไทยในยุคโลกาภิวัตน์. ปาฐกถา "สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร" ครั้งที่ 3. 2538.
- สิริชัยชาญ พักจำรูญ. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัด
กองศิลปศึกษา กรมศิลปากร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สุกรี เจริญสุข. สถานภาพการวิจัยสาขาศิลปะการแสดงในประเทศไทย. ใน การศึกษา
สถานภาพการวิจัย สาขาศิลปะการแสดงในประเทศไทย. หน้า 4-6. ม.ป.ท.,
2538. (คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา ร่วมกับ สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จัดพิมพ์เนื่องใน
โอกาสจัดสัมมนา วันที่ 27-29 มกราคม 2538).
- สุนันทา เลานันทน์. การพัฒนาองค์การ. ภาควิชาบริหารธุรกิจและสหกรณ์ คณะวิชาวิทยาการ
จัดการ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2537.
- สุพจน์ จันทราชู. การนำเสนอแนวทางในการพัฒนาสมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ
แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย, 2536.
- สุภัทรา ชูสม. สภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของ
โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 11.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย, 2536.

- สุมน อมรวิวัฒน์. การถ่ายทอดและการเรียนรู้วัฒนธรรม. ใน การศึกษากับการถ่ายทอดวัฒนธรรม: กรณีศึกษาหนังใหญ่วัดขนอน. หน้า 21-34. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, 2537. (ศูนย์วัฒนธรรมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนา คณะครุศาสตร์ ครบ 37 ปี 8-9 กรกฎาคม 2537).
- สุวรรณีย์ ชลานุเคราะห์. สัมภาษณ์. 26 มีนาคม 2539.
- เสรี หวังในธรรม. สัมภาษณ์. 30 มีนาคม 2539.
- หยัด ช้างทอง. สัมภาษณ์. 5 มีนาคม 2539.
- ใหญ่ นภายน. คุณครูเอื้อ สุนทรสนาน ที่ข้าพเจ้ารู้จัก. ใน 84 ปีครูเอื้อ สุนทรสนาน. หน้า 30-41. กรุงเทพมหานคร: เอฟิล์มโปรดักชัน, 2536.
- อ.ส.พ.น. พระอัจฉริยภาพทางด้านดนตรีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. วารสารวัฒนธรรมไทย. 25 (กุมภาพันธ์ 2529): 13-20.
- อศิน รพีพัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย. ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, 2527: 320.
- อรพินท์ สพโชคชัย. คู่มือการจัดการประชุม เพื่อระดมความคิดในการพัฒนา : การพัฒนาหมู่บ้าน โดยหลังประชาชน. สถาบันวิจัยเพื่อการศึกษาประเทศไทย, 2537.
- อนุমানราชธน, พระยา. เรือชาติ ภาษา และวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: กองวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2515.
- _____. การบรรเลงเพลงดนตรีสำหรับประชาชนของอธิบดีกรมศิลปากร. อรุณ. หน้า 10. พระนคร: เจริญธรรม, 2491. (สุจิตร์)
- อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ ห่อครูหยัด ช้างทอง ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์-โขน). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุรวิวัฒน์, 2539.
- อมรวิชัย นาคทรพรพ. ความฝันของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตะวันออก, 2537.
- อมรา กล้าเจริญ. ละครชาครีที่แสดง ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

- อรวรรณ ชมวัฒนา. การเสนอผลการประชุมกลุ่มที่ 2 นาฏศิลป์. ใน รายงานผลการสัมมนา เรื่องการศึกษาสถานภาพการวิจัย สาขาศิลปะการแสดงในประเทศไทย. หน้า 36-39. ม.ป.ท., 2538. (คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จัดพิมพ์เนื่องใน โอกาสจัดสัมมนา วันที่ 27-29 มกราคม 2538).
- อังคณา อาตมียะนันท์. บทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนในการส่งเสริมการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาโครงการพัฒนาชนบทแคว้นบม - สิบค. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาศึกษาศาสตร์-มานุษยวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- อาคม สาขาคม. ผักหักละคอนหลวงในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมงานพิมพ์ของนายอาคม สาขาคม ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ กรมศิลปากร. จัดพิมพ์เนื่องในงานพระราชเพลิงศพ นายอาคม สาขาคม ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2525.
- อุดม ชีรานนท์. สัมภาษณ์. 12 พฤศจิกายน 2538.
- อุดม อรุณรัตน์. คนตรีในราชสำนักเปอร์เซียและราชสำนักไทยในกรุงศรีอยุธยาตอนต้น. วารสารวัฒนธรรมไทย. 29 (มิถุนายน - กันยายน 2533): 42-49.
- อุไรพรหม เจนวาณิชยานนท์. การพัฒนาค่านิยมสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- เอกชัย กีสุพันธ์. การบริหารทักษะและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ, 2538.
- Adams, Donald K. Development Education. Comparative Education Review. 21 (June/October, 1977): 296-310.
- Allain, V.A. Futuristics and Education. Indiana: Chi Delta Kappa Educational Foundation, 1979.
- Bangkart, Frank W. Educational System Analysis. New York: Collier McMillan, 1969.
- Barnett, H.G. Innovation: The Basis of Cultural Change. New York: McGraw Hill Book Company, 1953.

- Bishop, L.J. **Staff Development and Instructional Improvement: Plans and Procedures.** London: Allyn and Bacon, 1979.
- Black, Guy. **The Application of Systems Analysis to Government Operations.** Washington, D.C.: National Institute of Public Affairs, 1966.
- Cohen, John M. and Uphoff, Norman T. **Participation's Place in Rural Development: Seeking Clarity through Specificity.** *World Development* 8 (1980): 219-222.
- Conrad, C.F. and Wilson, R.F. **Academic Programs Review.** Washington D.C.: ASHE-ERIC Higher Education Report No.5, 1985.
- Cornish, E. **The Story of the Future.** Washington D.C.: World Future Society, 1977.
- Deighton, L.C. **The Encyclopedia for Education (vol.1) U.S.A.:** Macmillan and Free Press, 1971.
- Dixon, Roland B. **The Building of Culture.** New York: C. Scribner's Son, 1928.
- Eliot, T.S. **The Sacred Wood.** London: Methew, 1960.
- Garangham, Gillbert J. **A Guide to Historical Method.** New York, 1957.
- Greenbaum, Thomas L. **The Practical Handbook and Guide to Focus Group Research.** Lexington, Massachusetts: Lexington Books, 1988.
- Hicks, Herbert G. **The Management of Organization: A Systems and Human Resources Approach.** 2nd ed. New York: McGraw-Hill Book, 1972.
- Johnson, William L. **Using a System Approach in Education.** *Education.* 2 (Winter, 1984).
- Kindred, Alton R. **Data Systems and Management: Introduction to Systems Analysis and Design.** 2nd ed. Englewood Cliff, N.J.: Prentice-Hall, 1980.

- Marcus, L.R. **The Path to Excellence: Quality Assurance in Higher Education.**
- Mattani Moj dara Rutnin. **The Development of Theatre Studies at the University Level.** Reprinted from the Journal of the National Research Council of Thailand 14 (July - December, 1982).
- Morgan, L.D. **Focus Group as Qualitative Research.** United States of American: Sage, 1988.
- Peterson, Richard E. **The Crisis of Purpose: Definition and Uses of Instructional Goals.** New Jersey: Educational Testing Service, 1970.
- _____. **College Goals and the Challenge of Effectiveness.** Princeton, N.J.: Educational Testing Service, 1971.
- Semprevivo, Philip C. **System Analysis: Definition, Press, and Desing.** Chicago: Science Research Associates, 1976.
- Schubert, W.H. **Curriculum Perspective, Paradigm and Possibility.** New York: Macmillan Publishing Company, 1986.
- The New Cambridge Modern History.** v.I.xxxiv, 1967.
- White, Alastair I. **Why community Participation? A discussion of the arguments.** Community participation: current issue and lesson learned. United Nations Chilolren's Fund, 1982: 18.
- Wiese, Leopold Von. **The Sociological Study of Social Change,** Transaction of the Third World Congress of Sociology. Amsterdam: International Sociological Association, 1956.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

คำสั่งกระทรวงธรรมการ
ที่
เรื่อง ตั้งโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์

โดยเหตุที่นาฏศาสตร์และดุริยางคศาสตร์ เป็นศิลปะที่ให้ประโยชน์ในทางผดุง และ
เผยแพร่อารยธรรมของประเทศ สมควรจะวางแบบการศึกษาให้เป็นหลักฐานมั่นคง จึงให้ตั้ง
โรงเรียนในแผนกนี้ขึ้น เรียกว่า โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์

โรงเรียนนี้ขึ้นอยู่ในกรมศึกษาธิการ เป็นแผนกวิสามัญ ตามพระราชกฤษฎีกาจัดวาง
ระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงธรรมการ พ.ศ. 2476 แต่มอบให้กรมศิลปากร
ปกครองตามทำนองโรงเรียนวิสามัญที่มีอาจารย์ใหญ่

ในส่วนธุรการ ให้อธิบดีกรมศิลปากรรับผิดชอบและติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมศึกษาธิการ

ในส่วนวิชาการ ให้มีกรรมการคณะหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่กรมศิลปากร,
เจ้าหน้าที่กรมศึกษาธิการ และผู้ทรงคุณวิชา ที่สามารถจะอ่านวบความเจริญแก่โรงเรียนนี้ ไม่เกิน
7 คน ซึ่งกระทรวงธรรมการจะได้ตั้งและเชิญเข้ามาเป็นกรรมการแล้วประกาศนามภายหลัง

การเงินใน พ.ศ. 2477 ให้จ่ายจากเงินทุนของกรมศิลปากร

ตั้งแต่วันที่ เมษายน พุทธศักราช 2477

ระ เียบมการ
ของ
โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์

หมวดที่ 1
ข้อความทั่วไป

ข้อ 1 โรงเรียนนี้ ชื่อ "โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์" เป็นโรงเรียนวิสามัญศึกษา อยู่ในความควบคุมของอธิบดีกรมศิลปากร มีกรรมการที่ปรึกษาและมีผู้อุปถัมภ์ซึ่งกระทรวงธรรมการ จะได้เชิญและแต่งตั้งโดยคำสั่งของรัฐมนตรี

ข้อ 2 โรงเรียนนี้จะได้ดำเนินการให้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย 3 ประการ
ต่อไปนี้ คือ

- ก. เพื่อผดุงรักษาศิลปะของชาติไทยในทางนาฏศาสตร์และดุริยางคศาสตร์ และ
ดัดแปลงปรับปรุงการแสดงละครไทยให้ต้องตามสมัยนิยม
- ข. เพื่อให้ผู้แสดงละครและดนตรีไทย ได้รับการศึกษาทางภาษาศาสตร์ และ
ความรู้ทั่วไป สำหรับให้การแสดงละครเป็นเครื่องช่วยบำรุงการศึกษาและ
ศีลธรรมของประชาชน
- ค. เพื่อช่วยให้ผู้ทรงความรู้ในทางนาฏศาสตร์และดุริยางคศาสตร์ของไทยได้มี
อาชีพอันประอบด้วยเกียรติคุณ ควรได้รับความยกย่องเชิดชูอย่างที่เป็นอยู่
ในนานาประเทศ ไม่ให้ได้รับความดูหมิ่นหรือรังเกียจอย่างที่เป็นมาในเมือง
เราแต่ก่อน ๆ

ข้อ 3 ที่ตั้งของโรงเรียนนี้อยู่ในพระราชวังบวร ซึ่งเป็นเขตต์พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และใช้พระที่นั่ง 3 หลัง คือ 1. พระที่นั่งอิสริยยศราชานุสรณ์ 2. พระที่นั่งบวรบริวรรค และ 3. พระที่นั่งสาโรชรัตนประพาส เป็นที่ทำการสอน

ข้อ 4 การเรียนในโรงเรียนนี้ จะได้แบ่งเป็นชั้นประถม 4 ชั้น และมีมัธยม 8 ชั้น

ข้อ 5 วันเปิดปิดและการแบ่งภาคเวลาเรียนของโรงเรียนนี้ ให้เป็นไปตามอย่างโรงเรียนทั่วไปของกรมศึกษาธิการทุกประการ

ข้อ 6 โรงเรียนนี้จะแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. นักเรียนในอุปถัมภ์
2. นักเรียนสามัญ
3. นักเรียนพิเศษ
4. นักเรียนอบรม

หมวดที่ 2

ว่าด้วยนักเรียนในอุปถัมภ์

ข้อ 7 นักเรียนในอุปถัมภ์ ได้แก่ นักเรียนที่เข้าอยู่ในอุปการะของโรงเรียน โดยมุ่งหมายจะดำเนินอาชีพในทางละครและดนตรีอย่างแท้จริง นักเรียนประเภทนี้ต้องมีสัญชาติเป็นไทย และแบ่งออกเป็นสองพวก คือ นักเรียนในสมบูรณอุปถัมภ์ และนักเรียนในภาคีอุปถัมภ์

ข้อ 8 นักเรียนในสมบูรณอุปถัมภ์ ได้แก่ นักเรียนซึ่งโรงเรียนรับเลี้ยงดู และให้เล่าเรียนพร้อมทั้งเครื่องอุปกรณ์ในการเรียน โดยมีต้องเสียเงิน แต่ต้องอยู่ในลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 8 ขวบบริบูรณ์ และไม่เกินกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ถ้าหากมีอายุ ตั้งแต่ 12 ขวบขึ้นไป โรงเรียนจะรับไว้ต่อเมื่อนักเรียนมีความรู้เป็นพื้นในทางรำ หรือดนตรีมาแล้วพอสมควร
- (2) มีใบตรวจของแพทย์มาแสดงว่ามีอนามัยดี
- (3) มีร่างกาย และลักษณะนิสัยอันเห็นได้ว่าควรแก่อาชีพในทางนาฏดุริยางค์
- (4) บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ต้องมาทำสัญญาว่าจะให้อยู่ในบังคับของโรงเรียนทุกประการ

- (5) เมื่อเสร็จการเรียนแล้ว ต้องทำงานให้แก่โรงเรียนเป็นเวลาเท่ากับเวลาที่ได้รับความอุปถัมภ์ของโรงเรียน แต่ต้องไม่น้อยกว่า 5 ปี
- (6) ถ้าเรียนไม่สำเร็จตามหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนดให้ โดยบิดา มารดา หรือผู้ปกครองให้ออกจากโรงเรียน หรือโดยนักเรียนบิดพลั่วออกไปจากโรงเรียนเองก็ดี หรือโดยกระทำผิดร้ายแรง จนโรงเรียนต้องไล่ออกก็ดี หรือเรียนสำเร็จตามที่โรงเรียนกำหนดให้แล้ว ไม่ทำงานให้แก่โรงเรียนครบถ้วนตามที่กล่าวไว้ในข้อ (5) ก็ดี บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือตัวนักเรียนนั่นเอง ต้องใช้เงินให้แก่โรงเรียนโดยคิดอัตราเดือนละ 20 บาท นับแต่เวลาที่นักเรียนได้เข้ามาอยู่ในสมบูรณอุปถัมภ์จนถึงเวลาที่ใช้เงิน
- (7) ถ้าโดยเหตุแห่งอนามัยหรือโดยการเรียนไม่ดี หรือโดยเหตุหนึ่ง เหตุใด โรงเรียนไม่ปรารถนารับนักเรียนไว้ในสมบูรณอุปถัมภ์ต่อไป ผู้ทำสัญญาต้องรับนักเรียนคืนไปโดยไม่มีสิทธิโต้แย้ง

ข้อ 9 นักเรียนในภาคอุปถัมภ์ ได้แก่ นักเรียนที่โรงเรียนอนุญาตให้ศึกษาวิชา โดยมีต้องเสียค่าเรียน แต่ต้องอยู่ในลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 10 ปีบริบูรณ์ ไม่เกินกว่า 20 ปี ซึ่งมีความรู้ในทางราหรือทางดนตรีมาแล้ว
- (2) มีใบตรวจของแพทย์ มาแสดงว่ามีอนามัย
- (3) เมื่อเสร็จการเรียนแล้วต้องทำงานให้แก่โรงเรียนเป็นเวลาเท่ากับเวลาที่ได้รับความอุปถัมภ์ของโรงเรียน แต่ไม่เกินกว่า 5 ปี
- (4) ถ้าเรียนไม่สำเร็จตามหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนดให้ โดยบิดา มารดา หรือผู้ปกครองให้ออกจากโรงเรียน หรือโดยนักเรียนบิดพลั่วออกไปจากโรงเรียนเองก็ดีหรือโดยกระทำความผิดร้ายแรงจนโรงเรียนต้องไล่ออกก็ดี หรือเรียนสำเร็จตามที่โรงเรียนกำหนดให้แล้ว แต่ไม่ทำงานให้แก่โรงเรียนครบถ้วนตามที่กล่าวไว้ในข้อ (3) ก็ดี บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือตัวนักเรียนนั่นเอง ต้องใช้ค่าเล่าเรียนโดยคิดอัตรา

เดือนละ 4 บาท นับแต่เวลาที่นักเรียนได้เข้ามาอยู่ในภาคอุปถัมภ์จนถึงเวลาที่ใช้เงิน

(5) โรงเรียนถือสิทธิที่จะปลดนักเรียนในภาคอุปถัมภ์ออกจากความอุปถัมภ์ได้ทุกเมื่อ

ข้อ 10 นักเรียนในอุปถัมภ์นี้ โรงเรียนอาจคัดเลือกให้บางคนเรียนเต็มหลักสูตรและบางคนเรียนลดเฉพาะวิชาสามัญ ได้ตามที่โรงเรียนเห็นสมควร

หมวดที่ 3

ว่าด้วยนักเรียนสามัญ

ข้อ 11 นักเรียนสามัญได้แก่นักเรียนที่สมัครเข้ามาเรียนโดยเสียค่าเล่าเรียน และเมื่อเรียนสำเร็จแล้ว ถ้ามีความปรารถนาจะทำงานในโรงเรียน โรงเรียนก็จะบรรจุให้ตำแหน่งเงินเดือนเท่าที่จะบรรจุได้

ข้อ 12 นักเรียนสามัญต้องเรียนเต็มตามหลักสูตรโดยไม่มี การเรียนลด

ข้อ 13 นักเรียนสามัญ ถ้ากำลังเป็นนักเรียนในโรงเรียนอื่นอยู่ในชั้นใด จะมาเรียนต่อในโรงเรียนนี้ ก็ให้เข้าชั้นได้เท่าที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่จากมา แต่นักเรียนซึ่งเรียนสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 7 ของโรงเรียนอื่น จะมาเข้าชั้นมัธยมปีที่ 8 ของโรงเรียนนี้ได้แต่เฉพาะเมื่อมีความรู้ทางละครและดนตรีเป็นพื้นมาแล้ว อย่างน้อยให้รำเพลงช้าเพลงเร็วได้ หรือเล่นดนตรีเครื่องใดเครื่องหนึ่งได้อย่างน้อย 10 เพลง ซึ่งโรงเรียนจะได้สอบความรู้ก่อนรับเข้าเป็นนักเรียน

ข้อ 14 นักเรียนสามัญไม่มีข้อบังคับให้ต้องทำงานให้แก่โรงเรียน แต่โรงเรียนก็จะให้คะแนนพิเศษสำหรับการแสดงฝีมือ

ข้อ 15 ค่าเล่าเรียนสำหรับนักเรียนสามัญตั้งแต่ชั้นประถมถึงมัธยมปีที่ 2 เก็บปีละ 20 บาท ตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ 3 ขึ้นไปจนถึงมัธยมปีที่ 6 ปีละ 40 บาท สำหรับชั้นมัธยมปีที่ 7-8 ปีละ 60 บาท ถ้าอยู่ประจำโรงเรียน เก็บค่าเข้าครั้งแรก 20 บาท ต่อไปเก็บค่าอยู่กินเดือนละ 15 บาท นักเรียนสามัญที่จะอยู่ประจำนั้น โรงเรียนจะรับแต่เฉพาะนักเรียนหญิง

หมวดที่ 4

ว่าด้วยนักเรียนพิเศษ

ข้อ 16 นักเรียนพิเศษ ได้แก่ นักเรียนที่สมัครเรียนเฉพาะวิชาใดวิชาหนึ่งในการดนตรีหรือนาฏศาสตร์ โรงเรียนคิดค่าสอนชั่วโมงละ 3 บาท นักเรียนอาจเรียนกันเป็นหมู่เพื่อแบ่งส่วนกันเสียค่าเรียนได้ แต่ในหมู่หนึ่ง ต้องมีจำนวนไม่เกิน 6 คน และเรียนวิชาอย่างเดียวกัน

ข้อ 17 ถ้าโรงเรียนไม่ต้องการรับนักเรียนคนหนึ่งคนใดเป็นนักเรียนพิเศษ โรงเรียนอาจปฏิเสธได้โดยไม่ต้องแสดงเหตุผล

หมวดที่ 5

ว่าด้วยนักเรียนอบรม

ข้อ 18 นักเรียนอบรม ได้แก่ ครูหรือนักเรียนของโรงเรียนหนึ่งโรงเรียนใด ซึ่งครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ หรือกรรมการผู้ควบคุมโรงเรียนนั้น หรือกระทรวงธรรมการส่งมาอบรมวิชา นาฏศาสตร์ หรือดุริยางคศาสตร์ในโรงเรียนนี้ โรงเรียนจะรับไว้เป็นนักเรียนอบรม

ข้อ 19 นักเรียนอบรม ต้องเสียเงินค่ารับอบรมเดือนละ 6 บาท หลักสูตรการอบรม จะได้ประกาศรายละเอียดไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากระเบียบการนี้

หมวดที่ 6

ว่าด้วยการ เรียนวิชาสามัญและการสอบไล่

ข้อ 20 วิชาภาษาไทย, ภาษาอังกฤษ, ภาษาฝรั่งเศส, คณิตศาสตร์, สุขวิทยาและพลศึกษา, ความรู้เรื่องเมืองไทย, ประวัติศาสตร์, จรรยา, จิตตวิทยา, การช่างฝีมือ เหล่านี้ จะต้องสอนให้นักเรียนได้รับความรู้เท่ากับโรงเรียนสามัญแผนกภาษาตามหลักสูตรซึ่งจะได้ประกาศรายละเอียดอีกส่วนหนึ่งต่างหาก

ข้อ 21 วิชาต่อไปนี้ โรงเรียนจะต้องจัดการสอนเป็นพิเศษ คือ

1. ภาษาเขมร, ไทยต่าง ๆ, พม่า, มอญ, ญวน และมลายู ในปีแรก ๆ โรงเรียนจักเริ่มภาษาเขมรก่อน แล้วในปีหลัง ๆ จึงค่อยขยายการสอนออกไปถึงภาษาอื่น ๆ
2. จารีตประเพณีของไทยและนานาชาติ
3. มหกรรมของไทยและนานาชาติ
4. การศิลปากรของไทยและนานาชาติ
5. เทพนิยายและนิยายโบราณของไทยและนานาชาติ
6. ไม้ตสากลดนตรี
7. การพูดและท่วงที

ข้อ 22. วิทยาศาสตร์ โรงเรียนนี้จะสอนครึ่งหนึ่งของหลักสูตรโรงเรียนสามัญ ตามหลักสูตรซึ่งจะได้ประกาศรายละเอียดอีกส่วนหนึ่งต่างหาก

ข้อ 23 ในการสอบวิชาตั้งแต่ต้นจนถึงมัธยมปีที่ 7 โรงเรียนนี้จะจัดการสอบเอง

ข้อ 24 ในการสอบวิชาชั้นมัธยมปีที่ 8 จะแบ่งสอบเป็นสองทาง คือ

- ก. วิชาวิทยาศาสตร์และศูริยวงคศาสตร์ กับวิชา 7 อย่างที่กล่าวในข้อ 21 นั้น จะได้ตั้งกรรมการสอบเป็นเรื่อง ๆ ไป

- ข. วิชาสามัญทั้งหมด นักเรียนจะต้องไปเข้าสอบพร้อมๆกับนักเรียนของโรงเรียนทั้งหลาย ที่กรมศึกษาธิการเป็นผู้จัดการสอบ เว้นแต่ วิทยาศาสตร์ไม่ต้องสอบให้ใช้คะแนนของนาฏศาสตร์และดุริยางคศาสตร์ แทนวิทยาศาสตร์

ข้อ 25 เมื่อนักเรียนสอบไล่ได้ทั้ง 2 ทาง ตามที่กล่าวในข้อ 24 นั้น จะได้รับประกาศนียบัตรอันเทียบความรู้เท่าประโยคมัธยมบริบูรณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระเบียบการบ่อของโรงเรียนศิลปากร

โดยที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการได้มีคำสั่งให้ตั้งโรงเรียนศิลปากรขึ้นแล้วนั้น อธิบดีกรมศิลปากรขอแจ้งระเบียบการโดยย่อให้ผู้สนใจในกิจการของโรงเรียนนี้ทราบไว้ชั้นหนึ่งก่อน ส่วนระเบียบการละเอียดนั้นจะได้ทำขึ้นภายหลัง

ระเบียบการบ่อของโรงเรียนศิลปากร มีดังต่อไปนี้.

ข้อ ๑

โรงเรียนศิลปากร แบ่งออกเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกประณีตศิลปกรรม ซึ่งในชั้นต้นนี้จะสอนแต่วิชาช่างปั้น และช่างเขียน (แผนกนี้ตั้งอยู่ที่ศิลปากรสถาน)

(๒) แผนกศิลปอุตสาหกรรม ซึ่งในชั้นต้นนี้จะสอนแต่วิชาช่างรัก และช่างเขียน เครื่องเคลือบ (แผนกนี้ตั้งอยู่ที่ศิลปากรสถาน)

(๓) แผนกนาฏดุริยางค์ คือ โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์เดิม ซึ่งได้โอนมาเป็นแผนกที่ ๓ นี้ (แผนกนี้ตั้งอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ)

ข้อ ๒

ผู้ที่จะเข้าศึกษาในแผนกประณีตศิลปกรรม และแผนกศิลปอุตสาหกรรมนั้น ต้องสอบคัดเลือก ผู้ที่จะเข้าสอบคัดเลือกต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) สำเร็จการศึกษาวิชาสามัญอย่างน้อยถึงชั้นมัธยมปีที่ ๖ (หก) มาแล้ว หรือ

(ข) สำเร็จการศึกษาน้อยชั้นประถมศึกษา แต่มีผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาช่างรับรองมาว่าเป็นผู้มีนิสัยและขณะเป็นพิเศษในการช่าง และโรงเรียนจะได้ทดลองก่อนให้เข้าสอบคัดเลือก

(ค) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๔ ปี และไม่เกิน ๒๐ ปี.

ข้อ ๓

ผู้ที่เข้าศึกษาในแผนกประณีตศิลปกรรม และแผนกศิลปอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ นี้ ไม่ต้องเสียค่าเรียน แต่ต้องมีผู้ปกครองมาทำสัญญารับรองว่า ผู้ที่เข้ามาศึกษานั้นจะต้องเรียนจนจบหลักสูตร และเมื่อเรียนจบหลักสูตรแล้ว ถ้าหากกรมศิลปากรจะบรรจุเข้าในตำแหน่งหน้าที่ในกรมนี้ จะต้องอยู่ทำงานตามหน้าที่ ๆ ได้รับบรรจุไม่น้อยกว่า ๕ ปี ถ้าผิดสัญญาอันนี้โดยสมัครใจออกไปเอง หรือโดยผู้ปกครองให้ออกหรือโดยทำความเสียหายร้ายแรงจนถูกไล่ออก ผู้ปกครองจะต้องใช้เงินให้แก่โรงเรียนปีละ ๖๐ บาท ตามจำนวนปีที่ได้เรียนในโรงเรียนนี้.

ข้อ ๔

จำนวนนักเรียนแผนกประณีตศิลปกรรม และแผนกศิลปอุตสาหกรรม ที่จะรับได้ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ นี้ คือ

ประเภทช่างปั้น	๖ คน
ประเภทช่างเขียน	๘ คน
ประเภทช่างรัก	๑๕ คน
ประเภทช่างเขียนเครื่องเคลือบ	๑๕ คน

ข้อ ๕

การศึกษาแผนกประณีตศิลปกรรม และแผนกศิลปอุตสาหกรรม ในประเภทต่าง ๆ ดังระบุนำในข้อ ๔ นั้น มีกำหนดเวลาเรียนประเภทละ ๔ ปีทุกประเภท ในระหว่าง ๔ ปีนี้ นอกจากวิชาช่างโดยละเอียดแล้ว ยังมีหลักสูตรการเรียนประวัติศาสตร์ วรรณคดี โบราณคดี ภาษาต่างประเทศ และวิทยาศาสตร์บางเรื่องประกอบด้วย เมื่อเรียนสำเร็จครบถ้วนตามหลักสูตรแล้ว โรงเรียนจะได้ให้ประกาศนียบัตรเป็นสำคัญ ประกาศนียบัตรนั้นจะได้แบ่งออกเป็นสองชั้น คือชั้นสามัญอย่างหนึ่ง และชั้นเอกอย่างหนึ่ง

ข้อ ๖

แผนกนาฏดุริยางค์ ดำเนินการสอนวิชาสามัญเท่าประโยคมัธยมบริบูรณ์ เว้นแต่ วิทยาศาสตร์ซึ่งใช้นาฏศาสตร์ และดุริยางคศาสตร์แทน การเรียนจัดระเบียบชั้นประถม มัธยม เหมือนโรงเรียนรัฐบาลทั่วไป และผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๘ ของแผนกนาฏดุริยางค์นี้ จะได้รับประกาศนียบัตรแสดงวิทยฐานะเท่าประโยคมัธยมบริบูรณ์

ข้อ ๗

นักเรียนในโรงเรียนใด ๆ จะมาเข้าศึกษาในโรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์นี้ โรงเรียนจะจัดให้เข้าเรียนในชั้นต่อจากชั้นที่เรียนสำเร็จมาแล้วในโรงเรียนเดิม แต่ในปี พ.ศ. ๒๔๗๘ มีหลักเกณฑ์ในการรับนักเรียนดังนี้.

๑. นักเรียนชั้นประถมปีที่ ๑ ไม่รับ
๒. นักเรียนที่เข้าใหม่ แม้สำเร็จมัธยมปีที่ ๗ ในโรงเรียนอื่นมาแล้ว จะเข้าศึกษาในชั้นมัธยมปีที่ ๘ ของโรงเรียนศิลปากร แผนกนาฏดุริยางค์นี้ ไม่ได้ นักเรียนที่จะเข้าเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๘ ของแผนกนี้ได้ ก็เฉพาะแต่ที่สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๗ ของโรงเรียนนี้แล้วเท่านั้น
๓. สำหรับชั้นมัธยมปีที่ ๖ และที่ ๗ รับแต่นักเรียนหญิง
๔. ชั้นอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวนี้ รับนักเรียนทั้งหญิงและชาย

ข้อ ๘

ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ ที่แล้วมา โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์ เคยรับนักเรียนบางคนเข้า อยู่ในอุปถัมภ์ของโรงเรียน แต่บัดนี้จำนวนนักเรียนในอุปถัมภ์เต็มแล้ว ฉะนั้นในปี พ.ศ. ๒๔๗๘ นี้ โรงเรียนจะไม่รับนักเรียนอุปถัมภ์เลย นักเรียนทุกคนที่จะเข้าศึกษาในโรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์นี้ ต้องเสียค่าเรียนโดยอัตราดังต่อไปนี้.

- ตั้งแต่ประถม ๒ ถึง ประถม ๔ ปีละ ๒๐ บาท
- ตั้งแต่มัธยม ๑ ถึง มัธยม ๓ ปีละ ๓๐ บาท
- ตั้งแต่มัธยม ๔ ถึง มัธยม ๖ ปีละ ๔๐ บาท
- ตั้งแต่มัธยม ๗ ถึง มัธยม ๘ ปีละ ๖๐ บาท

ข้อ ๘

ผู้ประสงค์จะเข้าศึกษาในแผนกประณีตศิลปกรรม และแผนกศิลปอุตสาหกรรมให้ไป
ลงนามที่ศิลปากรสถาน หน้าประตูวิเศษไชยศรี ภายในวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ศกนี้ และเจ้าหน้าที่
จะได้แจ้งกำหนดวันสอบคัดเลือกให้ทราบภายหลัง

ผู้ที่ประสงค์จะศึกษาในแผนกนาฏดุริยางค์ ให้ไปลงนามที่แผนกนาฏดุริยางค์ ในพิพิธ-
ภัณฑสถานแห่งชาติ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ศกนี้เป็นต้นไป.

แจ้งมา ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

อธิบดีกรมศิลปากร

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งที่ใช้ในกองโจน ละคร กรมมหรสพ ในรัชกาลที่ 7

การกำหนดตำแหน่งในกองโจน ละคร กรมมหรสพ ในรัชกาลที่ 7 ได้ใช้หน้าที่และ
ศัพท์เฉพาะของนาฏศิลป์ ที่เรียกขานกันตามความสามารถ บทบาทในการแสดง เป็นเกณฑ์ในการ
เรียงลำดับชั้นยศ และอัตราเงินเดือน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ครูโจน ละคร หมายถึง ครูผู้สอนโจน และละคร
2. คนพากย์ " คนพากย์และเจรจา ในการแสดง
3. ครูลึง " ครูผู้สอน ตัวลึงต่าง ๆ ในการแสดง
4. ครูยักษ์ " ครูผู้สอน ตัวยักษ์ต่าง ๆ ในการแสดงโจน
5. ครูละคร " ครูผู้สอน ละครตัวพระหรือตัวนาง
6. พระใหญ่ " ผู้แสดงเป็นตัวเอกในการแสดงโจน เช่น
พระอิสวร พระนารายณ์ พระราม เป็นต้น
7. พระน้อย " ผู้แสดงเป็นตัวรอง เช่น พระอินทร์ พระลักษมณ์
เป็นต้น
8. พระสามัญ " ผู้แสดงเป็นเทวดา หรือเสนา ในการแสดงโจน
9. นางเอก " ผู้แสดงเป็นตัวเอก ในการแสดงโจน เช่น
นางมณฑิลา นางสีดา เป็นต้น
10. นางรอง " ผู้แสดงเป็นตัวรอง ในการแสดงโจน เช่น
นางเบญกาย นางสุพรรณมัจฉา เป็นต้น
11. นางสาวมัญ " ผู้แสดงเป็นนางฟ้า หรือนางกำนัล
12. ยักษ์ใหญ่ " ผู้แสดงเป็นตัวเอก ในการแสดงโจน เช่น
ทศกัณฐ์ สหัสเดชะ เป็นต้น
13. ยักษ์น้อย " ผู้แสดงเป็นตัวรอง ในการแสดงโจน เช่น
อินทรีชิต มังกรกัณฐ์ เป็นต้น
14. ยักษ์เสนา " ผู้แสดงเป็นเสนา (เทียบเท่านายทหาร)
ฝ่ายยักษ์ โดยทั่วไปนิยมเรียกกันว่า เสนายักษ์

15. เชนบั๊กซ์ หมายถึง ผู้แสดงเป็นไพร่พล (เทียบเท่าทหารชั้นประทวน) ฝ่ายบั๊กซ์
16. พญาวานรโท " พญาลิงทั้งหลาย ในกองทัพของพระราม เช่น สุกกรีพ องคต นิลนนท์ เป็นต้น โดยทั่วไปนิยมเรียกกันว่า ลิงพญา ส่วนคำว่า โท ที่ต่อท้าย ได้สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ชำนาญการ ด้านโขนลิงหลายท่าน ได้ความเช่นเดียวกับ ที่กล่าวข้างต้น และสันนิษฐานว่า คงมีคำว่า เอก อีกตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งหมายถึง หนุมาน ซึ่งเป็นทหารเอกของพระราม
17. ลีบแปดมงกุฏ " เสนาลิง (เทียบเท่านายทหารชั้นสัญญาบัตร) จำนวน 18 ตัว ที่บรรดาเหล่าเทวดาทั้งหลาย จุตุนิมาเกิดเป็นไพร่พลของพระราม
18. เชนลิง " ผู้แสดงเป็นไพร่พล (เทียบเท่าทหารชั้นประทวน) ฝ่ายลิง
19. พระเอก " ผู้แสดงเป็นตัวเอก ในการแสดงละคร เช่น อีเหนา อูมรุต เป็นต้น
20. พระรอง " ผู้แสดงเป็นตัวรอง ในการแสดงละคร เช่น สังคามาระตา วิหยาสะกะ เป็นต้น
21. พระมัธยม ตำแหน่งนี้ ได้สอบถามผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน แห่งชาติ ด้านนาฏศิลป์ไทยหลายท่าน รวมทั้ง นางสาวจำเริญ (จาด) พุฒประดับ และ นายจำนงค์ พรพิสุทธิ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการ โอนมากรมศิลปากรในคราวเดียวกันนี้ ไม่ได้ คำตอบชัดเจน ดังนั้น ผู้วิจัย วิเคราะห์ว่า ผู้แสดงเป็นกษัตริย์ต่างเมือง เช่น จรกา

- เป็นต้น ซึ่งมีบทบาทในการแสดงมากพอสมควร
และสังเกตจากการได้รับเงินเดือนเท่ากับ
พระรองด้วย
22. พระวิสามัญ หมายถึง ผู้แสดงที่เป็นตัวประกอบอื่น ๆ ในการแสดง
ที่มีบทบาทอยู่บ้างเล็กน้อย เช่น เสนาผู้ใหญ่
หรือพี่เลี้ยงทั้ง 4 คน ของอิเหนา
23. พระสามัญ " ผู้แสดงเป็น เสนา อำมาตย์ ในการแสดง
ละคร
24. นางเอก " ผู้แสดงเป็นตัวเอก ในการแสดงละคร เช่น
นางบุษบา นางอุษา นางสีดา เป็นต้น
25. นางรอง " ผู้แสดงเป็นตัวรอง ในการแสดงละคร เช่น
นางจินตรา นางมาหารศรี เป็นต้น
26. นางวิสามัญ " ผู้แสดงเป็นตัวประกอบอื่น ๆ ในการแสดง
ที่มีบทบาทอยู่บ้างเล็กน้อย เช่น พี่เลี้ยงนาง
บุษบา นางค่อม เป็นต้น
27. นางสามัญ " ผู้แสดงเป็นนางกำนัล ในการแสดงละคร

(ครากรมศิลปากร)

โครงการสังคีต ของ กรมศิลปากร

หลักการ

ขั้นที่ 1 พื้นฟูและปรับปรุง

- (1) รวบรวมผู้มีฝีมือทางนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์เข้ามาเป็นครู โดยให้การอุปถัมภ์ตามกำลังเงินที่มีอยู่
- (2) เพาะศิลปินขึ้นสืบต่อ ซึ่งได้จัดตั้งโรงเรียนนาฏศิลป์ขึ้น รับนักเรียนเข้าศึกษาอบรมทั้งสามัญศึกษาและศิลปศึกษาอยู่ในบัดนี้แล้ว และจะได้ขยายการศึกษาให้นักเรียนได้รับความรู้ทั้งศิลปศึกษาและสามัญศึกษาโดยกว้างขวางยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 2 สร้างสรรค์และเผยแพร่

- (3) สร้างโรงละครแห่งชาติ เป็นโรงละครอนดาวาร เพื่อใช้แสดงนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ได้เป็นประจำ
- (4) เผยแพร่นาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ของไทย ทั้งในและนอกประเทศเป็นลำดับแห่งความก้าวหน้าของโครงการนี้

ขั้นที่ 3 วางมาตรฐาน

- (5) จัดตั้งองค์การ เป็นท่านองสมาคมขึ้น เพื่อรักษาส่งเสริมและป้องกันมาตรฐานของนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ไม่ให้เสื่อมเสีย โดยหาทางให้ศิลปินโดยทั่วไปได้มีโอกาสรับการศึกษา ฝึกฝนและการอบรม เพื่อความก้าวหน้า รู้จักรักศิลปะ รักเกียรติ ในวิชาชีพของตน และหาทางช่วยเหลือศิลปินที่สำเร็จจากโรงเรียนนาฏศิลป์ได้มีอาชีพโดยเพียงพอแก่อัตตภาพ มิให้ผู้เรียนสำเร็จแล้ว ต้องเตร็จเตร่ ว่างงาน ทั้งจะเป็นทางได้เกียรติยศ ชื่อเสียง แก่ตัวศิลปินเองด้วย

อนึ่ง ถ้าองค์การอื่นใด มีความประสงค์จะรับศิลปินที่สำเร็จจากโรงเรียนนาฏศิลป์ไป
ประจำ กรมศิลปากรก็ยินดีช่วยเหลือ โดยขอให้้องค์การนั้น ๆ สนับสนุนศิลปินให้มีมาตรฐานการ
ครองชีพ อย่างต่ำเท่ากับมาตรฐานที่กรมศิลปากรกำหนดไว้.

ที่มา : กรมศิลปากร สূจิบัตร การแสดงละคร เรื่อง ไกรทอง

พระนิพนธ์ของ เสด็จในกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ หน้า 5 (ไม่ระบุ พ.ศ.)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

สัจฉิบัตรการแสดงละครเรื่อง มโนราห์ พ.ศ.2497

ผู้แสดงละคร เรื่อง "มโนราห์"

ฝ่ายนครปัญจาล

นามในเรื่อง	ชื่อผู้แสดง	
	ชุด 1	ชุด 2
พระเจ้าอาทิตย์วงศ์	น.ส.ปราณี สาราญวงศ์	น.ส.อิสระ เรียงสกุล
พระนางจันทา	น.ส.ศรีสวัสดิ์ ว่องสวัสดิ์	น.ส.อรวรรณ ตาปานานนท์
พระสุชน(ตัวเข้าห้อง-ออกฉาก)	น.ส.ชุตตา สุกุลแก้ว	น.ส.สัมพันธ์ อยู่คุ้มญาติ
พระสุชน(ตัวเดินป่า)	น.ส.พิมพ์แข กุญชร ฌ อยู่ธยา	น.ส.สาลี ประสิทธิ์ศักดิ์
พระสุชน(ตัวเข้าเมืองไกรลาส)	น.ส.นรวิศ อินทรนัญ	น.ส.จรรยาศรี เกษรมณี
พระสุชน(ตัวขึ้นช้าง)	ค.ญ.นุชนารถ ใหญ่อรุณ	ค.ญ.วาสนา ใหญ่อรุณ
พรานบุญ	นายยอดแสง ภักดีเทวา	นางจำนง พรพิสุทธิ์
นางพี่เลี้ยง	ค.ญ.นันทนา วัณโณ	ค.ญ.นงเยาว์ ขวัญมงคล
นางพี่เลี้ยง	ค.ญ.มาลี ถนอมพลกรัง	ค.ญ.สำอางค์ กองแก้ว
นางพี่เลี้ยง	ค.ญ.ศรีเวียง ขาวขำ	น.ส.นุภา สอนประสิทธิ์
นางพี่เลี้ยง	ค.ญ.ประจิตรา วรรณประเวศ	น.ส.ศรีประนอม เทพจร
นางกำนัล	ค.ญ.นัคดา เนอผล	ค.ญ.นิตตา วัฒนารมณ
นางกำนัล	ค.ญ.ศรีเพ็ญ ชื่นภิรมย์	ค.ญ.พานี วรรณฤติ
นางกำนัล	ค.ญ.คณิงสุข ธรรมสุข	น.ส.ศรีสมน ผลาสินธุ์
นางกำนัล	ค.ญ.ทองตาบ ทวงฉวี	ค.ญ.วินิตา เลียบวิไล
ท้ายช้าง	ค.ญ.ราตรี บุญรอด	ค.ญ.สุภาพ คงเพชรศิษฐ์

ผู้บรรเลงและผู้ขับร้อง ประกอบการแสดงละครเรื่อง "มโนราห์"

ผู้บรรเลง

	วง 1	วง 2
1. หัวหน้าวง	นายโชติ คุริยประณีต	นายเคี้ยว คุริยพันธุ์
2. เป็	นายเทียบ คงลายทอง	นายเทียบ คงลายทอง
3. ระนาดเอก	นายขวัญชัย ศิลปบรรเลง	นายพริ้ง คนตรีวิศ
4. ระนาดทุ้ม	นายพริ้ง กาญจนผลิน	นายประสิทธิ์ ถาวร
5. ม้องวงใหญ่	นายสอน วงม้อง	นายจิรัส อัจฉรงค์
6. ม้องวงเล็ก	นักเรียนโรงเรียนนาฏศิลป์	นายเลิศ จันทรมาน
7. ตะโพน - โทน	นายถิร ปี่เพราะ	นายมิ ทรัพย์เย็น
8. กลอง - โทน	นายมิ ทรัพย์เย็น	นายจิตร เพิ่มกุศล
9. กลองตุ๊ก	นายเผือก นักระนาด	นายถิร ปี่เพราะ
10. ซออู้	นางสนธิ บรรเลงการ	น.ส.แกมศิลป์ พุฒเสวต
11. ฉิ่ง	นายศักดิ์ คำศิริ	นักเรียนโรงเรียนนาฏศิลป์
12. ฉาบ	นายยัด อนันคมมนตรี	นายไสว ฤทธิ์จรูญ
13. โหม่ง	นักเรียนโรงเรียนนาฏศิลป์	นักเรียนโรงเรียนนาฏศิลป์

นักร้องฝ่ายชาย

ก. ข้าราชการ	ข. นักเรียนโรงเรียนนาฏศิลป์
1. นายโชติ คุริยประณีต	1. นายประกอบ ไชยพิพัฒน์
2. นายเหนียว คุริยพันธุ์	2. นายศิลป์ ตราโมท
3. นายประเวช กุมุท	3. นายรามพ โพธิ์เวส
	4. นายพุลสวัสดิ์ นิลจำรัส

นักร้องฝ่ายหญิง

ก. ข้าราชการ

1. นางชมช้อย คุริพันธ์
2. นางสุดา เขียววิจิตร
3. นางอุษา สุกันธมาลัย
4. นางศรีนาฏ เสริมศิริ
5. นางแนบ ศาสตร์ปรีดี

ข. นักเรียนโรงเรียนนาฏศิลป์

1. น.ส.ศรีนวล เขียววิจิตร
2. น.ส.ประทีน เลี้ยงตระกูล
3. น.ส.วัฒนา แดงสวัสดิ์
4. น.ส.แดงต้อย ทองแท้
5. ค.ญ.คุณิษฐ์ โภควนิช
6. น.ส.ปลุกศรี กาวินิจ
7. น.ส.นันทา สายบัว
8. น.ส.พรรณี ศรีจำรัส
9. น.ส.สมศรี ศรีทองท่วม
10. น.ส.เรณู โภคินานนท์
11. น.ส.ฉวีวรรณ เพชรประภา
12. น.ส.ทัศนีย์ ขุนทอง

หมายเหตุ เฉพาะนักเรียนขับร้องผลัดเปลี่ยนกันสัปดาห์ละ 4 คน (หญิง 2 ชาย 2)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ	ตำแหน่ง หน้าที่ การงาน	อายุ(ปี)	วันสัมภาษณ์
1. นางกนกพร ปานสำลี	ศิษย์เก่า วนศ.	50	6 ธค.2539
2. นายกรี วรสระริน	ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย วนศ.	82	5 กพ.2539
3. นายจตุพร รัตนวราหะ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย	60	5 มีค.2539
4. นายจิรัส อางฉรงค์	ผู้เชี่ยวชาญการสอนดนตรี วนศ.	65	15 กพ.2539
5. นางจิราภา รัตโนทัย	อดีตนักเรียนโรงเรียน นาฏดุริยางคศาสตร์	70	18 กพ.2539
6. น.ส.จำเรียง พุทธประดับ	ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย วนศ.	79	24 มค.2539
7. นางจันทร์ สาริกบุตร	ศิลปิน	75	21 มค.2539
8. นางเฉลย สุขะวิเศษ	ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย วนศ.	92	16 กพ.2539
9. นางชุมศรี มณีวัฒน์	อดีตผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย	59	16 กพ.2539
10. นายชลหมู่ ชลานูเคราะห์	อดีตหัวหน้าแผนกดุริยางค์สากล กกส.	73	26 มีค.2539
11. นางทองดี สุจริตกุล	ผู้เชี่ยวชาญการสอนเครื่องสายไทย วนศ.	79	24 มค.2539
12. นายทรวง ปรากฏโพธิ์อ่อน	ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย วนศ.	80	6 มีค.2539
13. นายชนิด อยู่โพธิ์	อดีตอธิบดีกรมศิลปากร	88	23 มค.2539
14. น.ส.นิตยา จามรมาน	ผู้เชี่ยวชาญการสอนวิชาการแต่งกายฯ	64	24 มค.2539
15. นายบุญชัย อนันตเดชะ	ศิลปิน	77	21 มค.2539
16. นายบุญช่วย โสวัตร	อาจารย์คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	50	29 มิย.2539
17. นายบุญศักดิ์ ดวงดารา	ศิลปิน	74	21 มีค.2539
18. นางประกอบ ลากเกษร	อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาเอกสารฯ	60	31 มค.2539
19. นางประพิศพรหม ศรีเพ็ญ	ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย วนศ.	62	16 กพ.2539
20. นายประสิทธิ์ ถาวร	ผู้เชี่ยวชาญการสอนดนตรีไทย	75	26 มีค.2539
21. น.ส.ปราณี สาราวงศ์	ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย วนศ.	62	25 มค.2539
22. นางพนิดา สิทธิวรรณ	อดีตนักวิชาการด้านนาฏศิลป์ กกส.	68	4 กพ.2539

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

ชื่อ	ตำแหน่ง หน้าที่ การงาน	อายุ(ปี)	วันสัมภาษณ์
23.นายมนตรี ตราโมท	ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย กกส.	94	4 กย.2537
24.นางบอกสุวรรณ พงศ์สุวรรณ	อดีตนักเรียนโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์	78	29 มค.2539
25.นายรามพ โทธิเวส	ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย สบมศ.	60	4 มีค.2539
26.นางลัดดา ศิลปบรรเลง	อดีตนักเรียนโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์	77	18 กพ.2539
27.นางวิจิตรา รังสิยานนท์	บุตรีหลวงวิจิตรวาทการ	57	18 กพ.2539
28.นางวินัส น้อมศิริ	ศิลปิน	77	21 มค.2539
29.นายวงศ์ ศรีสวัสดิ์	ศิลปิน	79	18 กพ.2539
30.นางศิริวัฒน์ ติชชนันท์	ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย สบมศ.	64	5 กพ.2539
31.นายศิลป์ ตราโมท	ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย สบมศ.	59	31 มค.2539
32.นางสถาพร สนทอง	อดีตผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย สบมศ.	61	5 มีค.2539
33.นางสัมพันธ์ พันธุ์มณี	ผู้อำนวยการโรงเรียนนาฏศิลป์สัมพันธ์	70	29 มีค.2539
34.นางสินีนาง โทธิเวส	ศิลปิน	65	4 มีค.2539
35.น.ส.สิรินทร์ ชื่นโชติภิตติ	อาจารย์3 ระดับ8 วนศ.	60	3 กพ.2539
36.นายสุริยัน รามสูตร	อาจารย์3 ระดับ8 วนศ.เชียงใหม่	59	3 กพ.2539
37.นายสุรพล ชาตยาภา	ศิษย์เก่า วนศ.	47	6 สค.2539
38.นางสุวรรณี ชลานุเคราะห์	ศิลปินแห่งชาติ	68	26 มีค.2539
39.นายเสรี หวังในธรรม	ผู้เชี่ยวชาญด้านอนุรักษ์ทางสังคีตศิลป์	60	25 มค.2539
40.นายสมพงศ์ พงษ์มิตร	ศิลปิน	79	21 มค.2539
41.นางสมถวิล วัฒนพฤดา	อดีตครูโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์	80	18 กพ.2539
42.นายเสริมพันธ์ สุทธิเนตร	ศิลปิน	75	21 มค.2539
43.นายหัตต์ ช้างทอง	ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย	70	5 มีค.2539
44.นางอัญชลี อนันตกุล	ศิษย์เก่า วนศ.	48	6ธค.2539

รับที่ ๒๑
วันที่ 4 ม.ค. ๖๑
เวลา 15.15 น.

ที่ มท ๐211/๐8

กองนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
ถนนรัชฎาภิเศก กท 1๐2๐๐

4 มกราคม 2539

วิทยาลัยนาฏศิลป์
เลขที่ ๕๐
วันที่ ๖ ม.ค. ๖๑ เวลา ๑๖.๐๐ น.

เรื่อง ขอรับการสนับสนุนค่าอวยพรและการแสดงศิลปวัฒนธรรม
เรียน อาจารย์ศรีรัชชญา พักจำรูญ

วิทยาลัยนาฏศิลป์
วันที่ ๖ ม.ค. ๖๑
เวลา ๑๖.๐๐

ด้วยกองนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ประสานการจัดแสดงในงานสังสรรค์ข้าราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบูมิ่งกับบูชาจำนวนประมาณ 2๐๐ คน ในวันศุกร์ที่ 5 มกราคม 2539 เวลา 18.๐๐ น. - 22.๐๐ น. ณ ห้องจิตรสภา โรงแรมเอส ดี อเวนิว ถนนเพลินเกล้า - นครชัยศรี มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์ การอวยพร 1 ชุด และการแสดงศิลปวัฒนธรรม 1 ชุด โดยไม่เปิดเพลงประกอบการแสดง หรือตามที่ท่านจะเห็นเป็นการสมควร ในเวลาประมาณ 19.๐๐ น.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวัฒน์ ตันติพัฒน์)
ผู้อำนวยการกองนิติการ สป.

ฝ่ายปฏิบัติการตามกฎหมาย
โทร. 2222849

เรียน ผอ. สป.
กฎหมายคดีพิเศษ
(นายศรีรัชชญา พักจำรูญ)
นักวิชาการศึกษา ๘
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการส่วนการแสดงผล

ด่วนมาก

ที่ กค 0528.3/๒๕๕

วิทยาลัยนาฏศิลป์	
๖๑๘]	
เลขที่	๒๕๕๕
วันที่	๒๕๕๕
เวลา	๑๐.๐๐ น.

กรมบัณฑิตกลาง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์จัดนักแสดงมารำอาวษพร

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์

ด้วยกรมบัณฑิตกลางจะจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ระหว่างข้าราชการในกรมบัณฑิตกลาง ในวันเสาร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๐ เวลา ๑๘.๐๐ น. ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ และตามกำหนดการจะมีการแสดงการรำอาวษพร ด้วย

กรมบัณฑิตกลาง พิจารณาแล้ว เห็นว่าวิทยาลัยนาฏศิลป์เป็นวิทยาลัยที่มีผู้มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญทางการแสดงนาฏศิลป์ต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการแสดงการรำอาวษพร

กรมบัณฑิตกลาง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านจัดนักแสดงมารำอาวษพร จำนวน ๑ ชุด ในวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวข้างต้นด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

๐๓๕๗๘

(นางสาวประมต ชูแก้ว)

นักบัญชี.๕. รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักบัญชีและตรวจสอบภายใน

กลุ่มพัฒนาระบบตรวจสอบภายใน

โทร. ๒๗๐๐๔๒๓

โทรสาร ๒๗๓๙๗๙๖

ภาคผนวก ค

แนวคำถามการสนทนากลุ่ม

1. ผู้ดำเนินการสนทนาได้กล่าวนาถึงผลสรุปของการศึกษาวิวัฒนาการการจัดการศึกษา การจัดการแสดงของวิทยาลัยนาฏศิลป์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และได้กล่าวนาถึงบทบาทและหน้าที่ของกรมศิลปากรในการอนุรักษ์ สืบทอด และเผยแพร่ มรดกด้านนาฏศิลป์และดนตรีของชาติ (เพื่อสร้างบรรยากาศและแรงจูงใจแก่ผู้ร่วมสนทนาให้เกิดความสนใจในการแสดงความคิดเห็น และทัศนะของตนออกมาอย่างเปิดเผย และจริงจังในลักษณะของการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ)

2. ตามที่กรมศิลปากรได้ดำเนินงานมาโดยลำดับดังกล่าวนี้ ท่านผู้ร่วมสนทนาเห็นว่าเป็นอย่างไร กรุณาให้เหตุผลประกอบ

3. การจัดการศึกษา และการแสดงของวิทยาลัยนาฏศิลป์เท่าที่ผ่านมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยภาพรวมท่านมีความเห็นอย่างไร (ความสำเร็จและปัญหาอุปสรรค) กรุณาให้เหตุผลประกอบ

4. ถ้าเราจะมองภาพอนาคตของการพัฒนางานด้านนาฏศิลป์และดนตรีไทยของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้มีอะไรบ้าง โดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษา ท่านมีความเห็นอย่างไรในเรื่องต่อไปนี้

4.1 เป้าหมายของการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทยควรเป็นอย่างไร (เพราะอะไร)

4.2 กระบวนการจัดการศึกษาน่าจะเป็นอย่างไร (เพราะอะไร)

- หลักสูตร

- ระบบบริหาร บุคลากร งบประมาณ อาคาร สถานที่

- มาตรฐานในการจัดการศึกษา

- มาตรฐานในการเผยแพร่

4.3 ผลผลิตทางการศึกษา และการแสดง

5. ท่านเห็นว่าลักษณะการดำเนินงานที่ผ่านมาแล้วในอดีตมีความเหมาะสม และ
เพียงพอที่จะส่งผลไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ในอนาคตหรือไม่ เพราะเหตุใด ถ้าไม่เพียงพอ
(ในส่วนตัว) จะมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไรบ้าง

6. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเกี่ยวกับทางเลือก
ต่าง ๆ และอนาคตของวิทยาลัยนาฏศิลป์ และการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทยด้านนาฏศิลป์และดนตรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการในการสนทนากลุ่ม

1. ผศ.ดร.กรรณิการ์ สัจกุล	อาจารย์ที่ปรึกษา
2. ผศ.ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม	อาจารย์ที่ปรึกษา
3. นายบุญช่วย โสวัตร	ผู้ดำเนินการสนทนา
4. นางสาวพจน์วรรณ ชัยประดิษฐ์	ผู้จัดบันทึกการสนทนา และบันทึกเทป
5. นายวัชรินทร์ อ่าวสินธุ์ศิริ	ผู้จัดบันทึกการสนทนา และบันทึกเทป
6. นายจาตุรงค์ มนตรีศาสตร์	ผู้บริการทั่วไป
7. นายสิริชัยชาญ พักจำรูญ	ผู้วิจัย

หมายเหตุ

ผู้บริหารและผู้ร่วมงาน ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ 5 แห่ง ที่เป็นแกนกลางแต่ละภาค ให้การต้อนรับและบริการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มบุคคลภายนอก

ครั้งที่ 1

๗ วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

วันที่ 21 มิถุนายน 2539

1. นางนิตยา รั้งเสนา	นาฏศิลป์พื้นเมือง
2. นายชัยสิทธิ์ สนสุนัน	นักดนตรีพื้นเมือง
3. นายสำราญ พรพลทอง	สามัญศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์
4. นายสามพร มณีโมตริจิต	ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 3
5. รศ. สุนันทณี จันทรทิพย์	นักวิชาการ
6. นางกรรณิการ์ เถาว์โท	ประธานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์
7. นายพิษณุ เข้มพิลา	นักวิชาการ
8. นายเล็ก พงษ์สมัครไทย	นักวิชาการ

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มบุคคลภายใน

ครั้งที่ 2

๗ วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

วันที่ 22 มิถุนายน 2539

1. นายนิตรบ มุลาลี	อาจารย์สายวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด
2. นางฉวีวรรณ พันธุ	ศิลปินแห่งชาติ	วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด
3. นางสาวนงเยาว์ ทฤษฎี	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา
4. นายอุกฤษณ์ พานิชกิจ	อาจารย์สายวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด
5. นายนิเชษฐ์ วุฒิปรีดี	อาจารย์สายวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์
6. นายทูลทองใจ ชิ่งรัมย์	อาจารย์สายวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์
7. นายนิเทศน์ จันโทมุข	อาจารย์สายวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์
8. นายปรีชา ชวลิตสารโวจน์	อาจารย์สายวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มบุคคลภายนอก

ครั้งที่ 3

๓ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

วันที่ 28 มิถุนายน 2539

1. นายกฤษฎาพงศ์ ไวยฉัตร	อาจารย์สอนดนตรีไทย
2. นายจารึก บุญไชย	นักวิชาการ ประชาสัมพันธ์
3. ดร.สุระชัย เทียนขาว	นักวิชาการ
4. ผศ.ประทีป พงษ์ชากิจ	อาจารย์ภาษาไทย
5. ผศ.สุเทพ อ่อนไสว	อาจารย์โรงเรียนสาธิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี
6. นางสาวชนิกา วัฒนะศิริ	เจ้าหน้าที่ศูนย์วัฒนธรรม สถาบันราชภัฏเทพสตรี
7. นางสาวลัดดาวัลย์ หนูโวหาร	ศิษย์เก่านาฏศิลป์
8. นายโรจน์ คุณาภกร	นักวิชาการ
9. นางวิมล คุณาภกร	ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มบุคคลภายใน

ครั้งที่ 4

๔ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

วันที่ 29 มิถุนายน 2539

1. นางสุลิมาศ โทธินิล	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
2. นางสาวดารณี ตันติวงศ์ไชยชาญ	อาจารย์สาขาวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
3. นางกรรณิการ์ ทองสุวรรณ	อาจารย์สาขาวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
4. นายธรรมนุญ ศรีจางงค์	อาจารย์สาขาวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี
5. นายสมชาย สวัสดิ์	อาจารย์สาขาวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี
6. นายดำรงศักดิ์ นาฎประเสริฐ	อาจารย์สาขาวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง
7. นางกัญญา ทองมัน	อาจารย์สาขาวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง
8. นางสาวอาภาภรณ์ ทองไกรแสน	อาจารย์สาขาวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง
9. นายส้าอังกค์ รัตนศิลปากร	อาจารย์สาขาวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มบุคคลภายนอก

ครั้งที่ 5

๕ วิทยาลัยนาฏศิลป์ (กรุงเทพ)

วันที่ 15 กรกฎาคม 2539

1. พลตรีประภาส ศกุนตนาค ที่ปรึกษาผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง5
2. นางอารีรัตน์ วัฒนสิน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ
3. ผศ.ปณิตดา ธนสฤติย์ ผู้แทนบริษัทกันตนากรูป
4. นางภาวนา วิสุทธิแพทย์ ผู้จัดการรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เพื่อการศึกษา กรมประชาสัมพันธ์
5. ดร.ชัชวดี ศรีลัมภ์ รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. นายชัยธวัช ไททอง เจ้าของบริษัทชัยทิวร์
7. ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ
นายแพทย์วรารุช สุมาวงศ์ นักวิชาการ
8. ม.ร.ว.จักรรถ จิตรพงศ์ รองเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม
แห่งชาติ
9. รศ.ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ รองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10. นางบุปผา กิ่งชัชวาลย์ ศิลปิน บริษัทแกรมมี่ เอนเตอร์เทนเมนต์ จำกัด

สถาบันวิจัยสมัชชาวิชาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มบุคคลภายใน

ครั้งที่ 6

ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์ (กรุงเทพ)

วันที่ 16 กรกฎาคม 2539

1. นายศุภชัย จันทร์สุวรรณ	อาจารย์สายวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลป์(กรุงเทพ)
2. นางจินตนา สายทองคำ	อาจารย์สายวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลป์(กรุงเทพ)
3. นางกัลยา เพิ่มลาภ	ผู้อำนวยการ	วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี
4. นางนิภา ไสภาสัมฤทธิ์	อาจารย์สายวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลป์(กรุงเทพ)
5. นายปฐมรัตน์ ถิ่นธรณี	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี
6. นางสาวอุษาภรณ์ บุญเรือง	อาจารย์สายวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลป์(กรุงเทพ)
7. นางวารีย์ ไตรเพิ่ม	อาจารย์สายวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลป์(กรุงเทพ)
8. นางจุรี ทรงสกุล	อาจารย์สายวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลป์(กรุงเทพ)
9. นายโพธิพันธ์ ทานิช	อาจารย์สายวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลป์(กรุงเทพ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มบุคคลภายนอก

ครั้งที่ 7

๓ วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง

วันที่ 16 สิงหาคม 2539

1. นายสานิตย์ เพชรกาฬ	นักวิชาการ
2. นายประจวบ เพชรน้อย	ผู้จัดรายการทาง สวท.
3. นายวาทิ ทรัพย์สิน	นักวิชาการ
4. นายสมน ตักดีแก้ว	ศิลปินพื้นบ้าน
5. นายไพบุลย์ พรหมคำ	ศึกษานิเทศก์
6. นายนริศ สังข์วงศ์	ศึกษาริการอำเภอ
7. นายคิด ขุนจันทร์	หัวหน้าฝ่ายพัฒนางานวิชาการ
8. นายสุนัย สุขเกษม	อดีตประธานสภาจังหวัดพัทลุง
9. นางอุมา เจียรวัฒนะ	นักวิชาการ

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มบุคคลภายใน

ครั้งที่ 8

๓ วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง

วันที่ 17 สิงหาคม 2539

1. นางชไมพร พุทธิรัตน์	อาจารย์สายวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช
2. นายวิฑา คีทอง	อาจารย์สายวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช
3. นายสมโภชน์ เกตุแก้ว	อาจารย์สายวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช
4. นายศักดิ์ชาย ชำนิการ	อาจารย์สายวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช
5. นายธงชัย สารอักษร	อาจารย์สายวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง
6. นายสุระโชค นาคกราย	อาจารย์สายวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง
7. นายจีรพล เพชรสม	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง
8. นางเพ็ญจันทร์ เต๋นบุกต์	อาจารย์สายวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง
9. นางวาสนา บุญญาพิทักษ์	อาจารย์สายวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มบุคคลภายนอก

ครั้งที่ 9

๗ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

วันที่ 29 สิงหาคม 2539

1. นายวิรัช กฤตยานุกุลย์	ศึกษานิเทศก์
2. นายสถาพร พรหมศรี	ประธาน อกก. ฝ่ายเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย
3. นายศิริพงษ์ ศรีโกศัย	ผู้มีผลงานดีเด่นด้านศิลปวัฒนธรรม
4. นางปัทมาภรณ์ จันทรสภา	นักวิชาการ
5. นายกมล ตั้งตัว	ศิษย์เก่านาฏศิลป์
6. นางสุภาพร สหนาวิน	นักวิชาการ
7. นางพิมพ์แข สุวรรณกนิษฐ์	หัวหน้าภาคนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
8. นางรุจพร ประชาเดชสุวรรณ	ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยพายัพ
9. นางสาวพรพรรณ วัฒนฉายณ	นักวิชาการ

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มบุคคลภายใน

ครั้งที่ 10

๗ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

วันที่ 30 สิงหาคม 2539

1. นายสุชาติ จันทรมานนท์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
2. นายปรีชา ศิลปสมบัติ	อาจารย์สายวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
3. นายบัณฑิต ศรีบัว	อาจารย์สายวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย
4. นายธงชัย ฉาวว	อาจารย์สายวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
5. นายบุญเลิศ ทองสาลี	ผู้อำนวยการ	วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
6. นางสาวสุมาลี พรหมชาติ	อาจารย์สายวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย
7. นางพรพิมล ปัตินสี	อาจารย์สายวิชาศิลปะ	วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย
8. นายศิษฐ์ โพธิ์อารมย์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
9. นางวิไล บุญหนู	อาจารย์สายวิชาสามัญ	วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

การประชุมวิชาการ

โครงการ เสนอผลการวิจัยระดับคุณวุฒิ

เรื่อง อนาคตภาพของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทย

ณ ห้องประชุม 2 อาคาร 3 ชั้น 4 ศึกครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันศุกร์ที่ 14 กุมภาพันธ์ 2540 เวลา 13.30-16.00 น.

รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปวัฒนธรรม

1. ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ อดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ วุฒิสมาชิก
(ผู้มีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาและนักวิชาการ)
2. รศ.ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(ผู้บริหารและนักวิชาการ)
3. นายเสรี หวังในธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมทางสังคศิลป์
กรมศิลปากร ศิลปินแห่งชาติ
4. อาจารย์พนิดา สิทธิธรรม อดีตนักวิชาการด้านนาฏศิลป์ กองการสังคศิลป์ กรมศิลปากร
(นักเขียนบทและกำกับการแสดง)
5. อาจารย์ประกอบ ลากเพชร อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา เอกสารและหนังสือ กรมศิลปากร
(อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์, กองศิลปศึกษา
กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์)
6. นางช่อม บัญจพรศักดิ์ นักเขียนและนักวิชาการ
(กรรมการเซ็นเซอร์รายการวิทยุและโทรทัศน์ ช่อง 3
อ.ส.ม.ท.)
7. ม.ล.จุลลา งอนรท ผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงภายในประเทศ
สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (ศิษย์เก่านาฏศิลป์)
8. ผศ.ปณิตดา ธนสถิตย์ อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(ผู้แทนบริษัทกันตนากรุป)
9. นายดิษฐ์ โพธิ์อารมย์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
(ผู้แทนกลุ่มสนทนา)

ขั้นตอนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

การดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาหาทางเลือก อันจะนำไปสู่อนาคตภาพของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทย ด้านนาฏศิลป์ และดนตรี แบ่งออกเป็น 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. ถอดแถบบันทึกเสียงทั้งหมดที่ได้จากการสนทนากลุ่ม 10 กลุ่ม กลุ่มละ 3 ชั่วโมง รวม 30 ม้วน และที่ได้จากการประชุมร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาอีก 10 ม้วน รวมทั้งสิ้น 40 ม้วน
2. บันทึกประเด็นต่าง ๆ ของผู้ร่วมสนทนา ซึ่งปรากฏว่ามี 989 ประเด็น
3. จากข้อมูลในขั้นที่ 2 นำมาแยกประเภทตามกรอบการวิเคราะห์ทั้ง 4 ด้าน คือ เป้าหมาย กระบวนการ ผลผลิต ปัญหาและอุปสรรค
4. นำประเด็นหลักทั้ง 4 ด้าน ที่ได้จากกลุ่มสนทนาทั้ง 10 กลุ่ม มาจัดเป็นหมวดหมู่เดียวกัน
5. ทำตารางแจกแจงความถี่ของแต่ละประเด็น 3 ตาราง คือ ความถี่ของกลุ่มบุคคลภายใน กลุ่มบุคคลภายนอก และเปรียบเทียบระหว่าง 2 กลุ่ม
6. จากข้อมูลในขั้นที่ 2 นำมาแยกประเภทและแจกแจงความถี่ตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาวัฒนธรรม คือ อนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ และพัฒนา (กระทำเช่นเดียวกับขั้นที่ 4-5)
7. กรองข้อมูลที่ได้จากการจัดหมวดหมู่ตามกรอบ เฉพาะประเด็นที่สำคัญ คือ เป้าหมาย กระบวนการ ผลผลิต ปัญหาและอุปสรรค
8. กรองข้อมูลที่ได้จากการจัดหมวดหมู่ตามแนวคิดในการพัฒนาวัฒนธรรม เฉพาะประเด็นที่สำคัญ คือ การอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ และพัฒนา
9. นำข้อคิดเห็นที่ได้จากกลุ่มในการแก้ปัญหาวิเคราะห์ด้วย ได้แก่ ข้อมูลทางด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การแสดง การบริหารจัดการ
10. นำข้อมูลในขั้นที่ 7 และ 8 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่ออธิบายความสัมพันธ์กัน ดังนี้

- 10.1 เป้าหมายในการอนุรักษ์
- 10.2 เป้าหมายในการสืบทอด
- 10.3 เป้าหมายในการเผยแพร่
- 10.4 เป้าหมายในการพัฒนา
- 10.5 กระบวนการในการอนุรักษ์
- 10.6 กระบวนการในการสืบทอด
- 10.7 กระบวนการในการเผยแพร่
- 10.8 กระบวนการในการพัฒนา
- 10.9 ผลผลิตในการอนุรักษ์
- 10.10 ผลผลิตในการสืบทอด
- 10.11 ผลผลิตในการเผยแพร่
- 10.12 ผลผลิตในการพัฒนา
- 10.13 ปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์
- 10.14 ปัญหาและอุปสรรคในการสืบทอด
- 10.15 ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่
- 10.16 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา

ข้อมูลที่ได้จากขั้นสุดท้ายนี้ ได้นำไปสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์และข้อมูลที่ได้จากสภาพปัจจุบันปัญหาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ เพื่อเสนอทางเลือกในอนาคต

ตัวอย่างของการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำสำเนาบันทึกเสียงของบุคคลภายนอก และบุคคลภายในแต่ละสนาม มาถอดเทปโดยผู้บันทึกข้อมูล (Note Taker) ตามลำดับของการจัดการสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งจัดพิมพ์ เรียงลำดับไว้เป็นข้อมูล ตั้งแต่กลุ่มที่ 1 ถึงกลุ่มที่ 10

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลมาถอดความ เพื่อจับประเด็นของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ว่ามีการให้ความคิดเห็นต่าง ๆ กัน บางคนให้ความคิดเห็นครั้งละ 1 เรื่อง บางคนให้ความคิดเห็นครั้งละ 2-3 เรื่อง และบางคนกล่าวในเชิงเห็นด้วยกับประเด็นที่มีผู้กล่าวไปแล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ประเด็นที่ผู้กล่าว 1 ครั้ง ต่อ 1 เรื่อง

- กรมศิลปากรควรอนุรักษ์หลักวิชา และภูมิปัญญาที่คงไว้ในความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ (1, 2, 6)
- ต้องสอนให้เด็กคิดเป็น (5, 7, 22)
- วิทยาลัยนาฏศิลป์ ขาดผลงานการวิจัยรองรับการจะพัฒนาวิทยาลัย ทั้งในการจัดการศึกษา และ การเผยแพร่ นาฏศิลป์และดนตรี (10, 5, 40)
- ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ จะต้องเป็นกลุ่มบุคคลที่ไปทำการอนุรักษ์ เผยแพร่ พัฒนา สร้างสรรค์ (8, 2, 18)

ตัวอย่างที่ 2 ประเด็นที่ผู้กล่าว 1 ครั้ง ต่อ 2 เรื่อง

- ควรพัฒนาด้านความสมบูรณ์ของรายวิชาในหลักสูตร เพิ่มขีดความสามารถของครู และเปิดใจให้กว้าง
- เพิ่มขีดความสามารถของครู และเปิดใจให้กว้างให้มีความรู้ลึกๆ เขารู้เรา (1, 9, 15)
- อนุรักษ์ได้ไม่เต็ม 100% ต่อมาภายหลังเริ่มลดน้อยลงตามลำดับ
- การสืบทอดไม่ครบถ้วน การตัดทอนลงไปทำให้ของเก่าที่ดีหายไปด้วย (6, 5, 15)

*วิธีอ่านข้อมูล	ตัวเลข	ตัวแรก	หมายถึง	กลุ่มที่...
		ตัวที่สอง	หมายถึง	ผู้พูดคนที่...
		ตัวที่สาม	หมายถึง	หน้าที่...

- ในสภาพสังคมปัจจุบัน วิทยาลัยนาฏศิลป์ จะผลิตครูเพื่อรับราชการเพียงอย่างเดียวไม่ได้
- จะต้องปรับหลักสูตรในเชิงการจัดการเข้าไป (8,5,47)
- การอนุรักษ์เห็นด้วย แต่ขณะเดียวกันก็ต้องมีการพัฒนา
- แต่ขณะเดียวกันก็ต้องมีการพัฒนาคิดสร้างสรรค์การแสดงเพิ่มขึ้นใหม่ (3,,22)

ตัวอย่างที่ 3 ประเด็นที่ผู้กล่าว 1 ครั้ง ต่อ 3 เรื่อง

- พัฒนากุศลกร มีผู้บริหารหลักสูตรที่เข้าใจบทบาทในการเผยแพร่วัฒนธรรม
- มีสถาบันพัฒนาการสอนนาฏศิลป์และดนตรี ซึ่งแยกเป็นอิสระ
- มีงบประมาณโดยเฉพาะ (3,5,29)
- หลักสูตรดนตรี คงต้องเรียนทั้งทางลึก และทางกว้าง
- เพื่อให้ผลผลิตที่สำเร็จจาก วิทยาลัยนาฏศิลป์ สามารถทำได้ทั้งนาฏศิลป์ และดนตรี
- เพราะตลาดต้องการบุคลากรไปสอนในสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ (6,4,31)
- การใช้ครูนาฏศิลป์และดนตรี มาจัดการด้านการศึกษาทั้งหมด จึงทำให้มีศักยภาพอย่างที่เป็นอยู่
- จุดอ่อนของวิทยาลัยนาฏศิลป์ คือ การปิดตัวเอง และระบบก็ไม่เอื้อให้คนภายนอกเข้ามาช่วย
- แผนงบประมาณเป็นเรื่องใหญ่ วิทยาลัยนาฏศิลป์ไม่มีลักษณะเป็นแผนงานหรือโครงการ (5,9,38)
- ในอนาคตวิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกแห่ง ควรจะมีโรงละครสำหรับใช้เป็นแหล่งเผยแพร่ และเสริมสร้างสังคม

- หรือมองประมาณที่สามารถเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมได้อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
- และใช้โทรทัศน์ เป็นศูนย์กลางในการประชาสัมพันธ์ และบอกกำหนดการเผยแพร่กิจกรรมของแหล่งต่าง ๆ (4, 3, 36)

ตัวอย่างที่ 4 ประเด็นที่ผู้กล่าวในเชิงเห็นด้วยกับประเด็นที่มีผู้กล่าวไปแล้ว

- อนุรักษ์ประวัติศาสตร์และข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้เป็นข้อมูลให้บริการแก่หน่วยงานอื่นด้วย เช่น โน้ตเพลง ประวัติผู้แต่งทั้งด้านนาฏศิลป์และดนตรี เป็นต้น (2, 3, ...)
- เห็นด้วยกับความเห็นของหมายเลข 3 (2, 2, 11)

- อยากเห็นวิทยาลัยนาฏศิลป์ เป็น Academy of Performing Arts โดยมีองค์ความรู้ 3 ส่วน ดนตรี นาฏศิลป์ ทัศนศิลป์ (5, 9, ...)
- เห็นด้วยกับหมายเลข 9 ที่จะให้สถาบันแห่งนี้เป็น Academy (5, 4, 49)

- ผู้บริหารควรมาจากการสอบคัดเลือก และ/หรือ การเลือกตั้งซึ่งดีกว่าการแต่งตั้ง เพราะได้รับการยอมรับจากบุคลากรของหน่วยงานนั้น ๆ และการยอมรับของท้องถิ่น ผู้บริหารของกรมศิลปากร ส่วนใหญ่มาจากการแต่งตั้ง และอยู่ในระบบอุปถัมภ์ ไม่มีระยะเวลาที่กำหนด (8, 6, ...)

- เห็นด้วยกับหมายเลข 6 ที่ผู้บริหารต้องพัฒนาศักยภาพให้สูงขึ้น (8, 1, 24)

ขั้นตอนที่ 3 จับประเด็นของแต่ละกลุ่มมาแยกย่อย ออกเป็น 4 ประเด็นหลัก ตามกรอบการวิเคราะห์ คือ

1. เป้าหมาย	= ป.	2. กระบวนการ	= ก.
3. ผลผลิต	= ผ.	4. ปัญหาและอุปสรรค	= อ.

ตัวอย่าง การสนทนากลุ่มครั้งที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ (บุคคลภายนอก)

- ป. วิทยาลัยนาฏศิลป กรมศิลปากร เป็นสถาบันหลักของชาติ ต้องเป็นผู้นำทางด้านนาฏศิลป์และการละคร โดยทำหน้าที่อนุรักษ์ เผยแพร่ และสืบทอดต่อไป
- ก. การพัฒนา การรักษา สืบทอด และเผยแพร่ของกรมศิลปากร ควรเร่งให้เร็วกว่าที่เป็นอยู่ซึ่งไม่ทันต่อการแพร่ขยายตัวของวัฒนธรรมอื่นที่มากับภาวะโลกาภิวัตน์
- ผ. ควรได้ผลผลิตที่มีความสมบูรณ์ในระดับที่มีความภาคภูมิใจเหมือนอาชีพทั่วไป
- อ. อุปสรรคของกรมศิลปากร คือ ผลผลิตจบการศึกษาแล้วไม่มีงานทำ

ตัวอย่าง การสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ (บุคคลภายใน)

- ป. ต้องการให้อนุรักษ์แบบแผนเดิมไว้ เพื่อเป็นหลักในการพิจารณาความเป็นมาตรฐานของผลงาน และมีวิวัฒนาการเพิ่มเติมขึ้น

- ก. ต้องการให้ประชาชนสัมพันธ์ผลงานและบทบาทให้ประชาชนเข้าใจอย่างกว้างขวาง
- ผ. ศิลปินตรีและนาฏศิลป์ เป็นสื่อแสดงวิถีชีวิตไทย เป็นเครื่องมือพัฒนาให้มนุษย์มีความละเอียดอ่อน
- อ. หลักสูตรปัจจุบันยังขาดกระบวนการในเชิงจัดการ อ่อนเรื่องการใช้ภาษาต่างประเทศ และคิดอย่างครบวงจรด้วยตนเองไม่เป็น

ขั้นตอนที่ 4 นำประเด็นหลัก ทั้ง 4 ประเด็น มาจัดให้เป็นหมวดหมู่เดียวกันของแต่ละประเด็นแต่ละกลุ่ม จากกลุ่มที่ 1 ถึงกลุ่มที่ 10

ตัวอย่าง การสนทนากลุ่มครั้งที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ (บุคคลภายนอก)

ด้านเป้าหมาย

- ป. วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร เป็นสถาบันหลักของชาติ ต้องเป็นผู้นำทางด้านนาฏศิลป์และการละคร โดยทำหน้าที่อนุรักษ์ เผยแพร่ และสืบทอดต่อไป
- ป. กรมศิลปากร ควรขยายการศึกษาในระดับสูงต่อไป จนถึงระดับปริญญาเอก เป็นของตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยหน่วยงานอื่น
- ป. การพัฒนาในอนาคตของกรมศิลปากร ควรเข้าถึงท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อเสริมสร้างเยาวชนในหมู่บ้านให้รักความเป็นไทย

ตัวอย่าง การสนทนากลุ่มครั้งที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ (บุคคลภายนอก)

ด้านกระบวนการ

- ก. ควรพัฒนาหลักสูตรให้เกิดการกระตุ้นจิตสำนึกของผลผลิตให้มีการสร้างสรรค์ศิลปะที่ทำการศึกษาระดับที่สามารถประยุกต์ได้ด้วยตนเอง ทั้งในเชิงการแสดง แสง เสียง ตลอดจนการเขียนบท
- ก. การถ่ายทอดเพื่อการสืบทอดของครูผู้สอนในอนาคต ควรถ่ายทอดให้หมด ไม่ควรมีการปิดบังอย่างที่ดำเนินการมาแล้ว
- ก. การดำเนินการอนุรักษ์ควรมีเอกสาร ตำรา สารานุกรม ภาพถ่าย วิดีทัศน์ และคอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องประกอบในระดับที่ยับยั้งการสึกกร่อนได้และเพียงพอต่อเยาวชนที่สามารถศึกษาและแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

ตัวอย่าง การสนทนากลุ่มครั้งที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ (บุคคลภายนอก)

ด้านผลผลิต

- ผ. ควรได้ผลผลิตที่มีความสมบูรณ์ในระดับ ที่มีความภาคภูมิใจเหมือนอาชีพทั่วไป
- ผ. ผลผลิตที่จะออกไปประกอบอาชีพครู ควรมีความรู้รอบด้าน และเพียงพอต่อการะงานสอน
- ผ. การเผยแพร่ควรมีผลงานที่หลากหลาย ทั้งแบบเดิม แบบพัฒนา และปรับปรุง

ตัวอย่าง การสนทนากลุ่มครั้งที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ (บุคคลภายนอก)

ด้านปัญหาและอุปสรรค

- อ. การไม่มีตลาดแรงงานรองรับผลผลิต เป็นอุปสรรคต่อการอนุรักษ์ สืบทอด และเผยแพร่นาฏศิลป์และดนตรี
- อ. การที่ผลผลิตไม่ได้รับการยกย่องจากหน่วยงานอื่นที่เพียงพอ เป็นอุปสรรค ต่อการสร้างความมั่นคงของสถาบัน และจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษา
- อ. นโยบายของรัฐมีเป้าหมายแต่การขยายปริมาณบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ แต่ไม่มีเป้าหมายในการขยายปริมาณบุคลากรด้านครุนาฏศิลป์และดนตรี ถึงแม้วงการศึกษาจะขาดครูด้านนี้ก็ก็ตาม

ตัวอย่าง การสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ (บุคคลภายใน)

ด้าน เป้าหมาย

- ป. กรมศิลปากร ควรทำหน้าที่เผยแพร่และดำรงการศึกษาว่าด้วยการเผยแพร่ รักษา และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์และดนตรีไทยไว้ เหมือนเดิม
- ป. อยากให้มีแผนการจัดการศึกษาในภาพรวม ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึง ปริญญาเอกเลย

ตัวอย่าง การสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ (บุคคลภายใน)

ด้านกระบวนการ

- ก. ควรเข้าทำการศึกษาศิลปะท้องถิ่นแล้วนำมาทำการอนุรักษ์และสืบทอด ให้สามารถสะท้อนผลการอนุรักษ์เหล่านั้นได้จริง ๆ

- ก. ควรมีการปรับหลักสูตร ปรับชื่อ ปรับเนื้อหา แต่ละรายวิชา ตลอดจนเพิ่มหลักสูตรให้มากขึ้น ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

ตัวอย่าง การสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ (บุคคลภายใน)

ด้านผลผลิต

- ผ. ยากได้ผลผลิตในเชิงผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ในวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อลดปัญหาในการสื่อความหมายและเข้าใจคนละอย่าง
- ผ. การพัฒนาการแสดงในอนาคตต้องการให้มีบูรณาการตามแบบการนำเสนอขององค์กรภายนอก โดยให้สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ประยุกต์เข้ากับสื่อและเทคโนโลยีทันสมัย ผลิตเป็นผลงานออกนำเสนอ

ตัวอย่าง การสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ (บุคคลภายใน)

ด้านปัญหาและอุปสรรค

- อ. หลักสูตรปัจจุบันยังขาดกระบวนการในเชิงจัดการ อ่อนเรื่องการใช้ภาษาต่างประเทศ และคิดอย่างครบวงจรด้วยตัวเองไม่เป็น
- อ. การจัดการศึกษาที่ขาดตลาดรองรับผลผลิตและขาดการสนับสนุน ตลอดจนขาดโอกาสในการเลือกคุณสมบัติของเด็กที่เหมาะสมกับลักษณะวิชาชีพ ส่งผลให้ขาดแคลนผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำตารางแจกแจงความถี่ของแต่ละประเด็นและผลรวมของทุกประเด็น จากบุคคลภายนอกทุกกลุ่ม บุคคลภายในทุกกลุ่ม และเปรียบเทียบบุคคลภายนอกกับบุคคลภายในทุกกลุ่ม

ตารางที่ 1 ความถี่ของแต่ละประเด็น จากข้อมูลการสนทนากลุ่มบุคคลภายนอก

ประเด็น กลุ่มที่	เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลผลิต	ปัญหาและ อุปสรรค	รวม
1	32	60	12	7	111
3	23	41	12	10	86
5	12	59	19	20	110
7	15	27	11	21	74
9	16	44	11	20	91
รวม	98	231	65	78	472

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงประเด็นโดยรวมของกลุ่มบุคคลภายนอกเป็นจำนวน 472 ประเด็น มีปริมาณด้านกระบวนการมากที่สุด และรองลงมาคือ ด้านเป้าหมาย

ตารางที่ 2 ความถี่ของแต่ละประเด็น จากข้อมูลการสนทนากลุ่มบุคคลภายใน

ประเด็น กลุ่มที่	เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลผลิต	ปัญหาและ อุปสรรค	รวม
2	15	108	42	14	179
4	28	65	7	19	119
6	9	36	10	20	75
8	9	38	8	25	80
10	11	27	6	20	64
รวม	72	274	73	98	517

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงประเด็นโดยรวมของกลุ่มบุคคลภายใน เป็นจำนวน 517 ประเด็น โดยมีปริมาณด้านกระบวนการมากที่สุด และรองลงมาคือ ด้านปัญหาและอุปสรรค

ตารางที่ 3 ความถี่ของแต่ละประเด็น จากข้อมูลการสนทนากลุ่มของบุคคลภายนอกกับบุคคลภายใน
ทั้ง 10 กลุ่ม

ประเด็น		เป้าหมาย		กระบวนการ		ผลผลิต		อุปสรรค		รวม	
กลุ่มที่		นอก	ใน	นอก	ใน	นอก	ใน	นอก	ใน	นอก	ใน
1	2	32	15	60	108	12	42	7	14	111	179
3	4	23	28	41	65	12	7	10	19	86	119
5	6	12	9	59	36	19	10	20	20	110	75
7	8	15	9	27	38	11	8	21	25	74	80
9	10	16	11	44	27	11	6	20	20	91	64
รวมนอก/ใน		98	72	231	274	65	73	78	98	472	517
รวม		170		505		138		176		989	

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงประเด็นโดยรวมของกลุ่มบุคคลภายนอก และบุคคลภายใน จำนวน 989 ประเด็น มีปริมาณด้านกระบวนการมากที่สุด และรองลงมาคือ ด้านอุปสรรค เป้าหมาย และผลผลิต ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 6 นำข้อมูลที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาจัดกลุ่มเพื่อแจกแจงความถี่ (ความหนาแน่น) ของข้อมูลตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาวัฒนธรรมของพระยาอนุমানราชธนะ ซึ่งประกอบด้วย การอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ และพัฒนา เพื่อหาความแตกต่างของภาพรวมว่ากลุ่มบุคคลภายนอกและกลุ่มบุคคลภายในให้ความสำคัญในการพัฒนาวัฒนธรรมด้านใด มากน้อยอย่างไร

ตารางที่ 4 ความถี่ของแต่ละแนวคิด จากข้อมูลการสนทนากลุ่มบุคคลภายนอก

แนวคิด กลุ่มที่	อนุรักษ์	สืบทอด	เผยแพร่	พัฒนา	รวม
1	24	15	23	48	110
3	18	17	19	38	92
5	25	31	20	36	112
7	28	14	14	15	71
9	15	20	20	35	90
รวม	110	97	96	172	475

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นถึงแนวคิดโดยรวมกลุ่มบุคคลภายนอก เป็นจำนวน 475 แนวคิด มีปริมาณของการพัฒนามากที่สุด และรองลงมาก็คือ การอนุรักษ์

ตารางที่ 5 ความถี่ของแต่ละแนวคิด จากข้อมูลการสนทนากลุ่มบุคคลภายใน

แนวคิด กลุ่มที่	อนุรักษ์	สืบทอด	เผยแพร่	พัฒนา	รวม
2	54	20	31	70	175
4	25	21	22	53	121
6	25	15	7	33	80
8	8	27	11	34	80
10	12	4	12	30	58
รวม	124	87	83	220	514

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นถึงแนวคิดโดยรวมของบุคคลภายใน เป็นจำนวน 514
แนวคิด มีปริมาณของการพัฒนามากที่สุด และรองลงมาคือ การอนุรักษ์

ตารางที่ 6 ความถี่ของแต่ละแนวคิด จากข้อมูลการสนทนากลุ่มบุคคลภายนอกและบุคคลภายใน
ทั้ง 10 กลุ่ม

ประเด็น		อนุรักษ์		สืบทอด		เผยแพร่		พัฒนา		รวม	
กลุ่มที่		นอก	ใน	นอก	ใน	นอก	ใน	นอก	ใน	นอก	ใน
1	2	24	54	15	20	23	31	48	70	110	175
3	4	18	25	17	21	19	22	38	53	92	121
5	6	25	25	31	15	20	7	36	33	112	80
7	8	28	8	14	27	14	11	15	34	71	80
9	10	15	12	20	4	20	12	35	30	90	58
รวมนอก/ใน		110	124	97	87	96	83	172	220	475	514
รวม		234		184		179		392		989	

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นถึงแนวคิด โดยรวมกลุ่มบุคคลภายนอกและกลุ่มบุคคลภายใน จำนวน 989 ประเด็น มีปริมาณของการพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือ การอนุรักษ์ สืบทอด และเผยแพร่ ตามลำดับ

ประวัติผู้เขียน

นายสิริชัยชาญ พืักจำรูญ เกิดวันที่ 17 เมษายน พ.ศ.2486 ปัจจุบันอายุ 54 ปี สำเร็จการศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ ได้รับประกาศนียบัตรการฝึกอบรมวิชา Ethnomusicology จาก East West Center Hawaii University ได้รับวุฒิศรศาสตร์บัณฑิตจากวิทยาลัยครูจันทระเกษม และครุศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มรับราชการครูตั้งแต่พ.ศ. 2506 เคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ (กรุงเทพฯ) และผู้อำนวยการกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานศิลป์ 8 ผู้อำนวยการส่วนการแสดง สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย